

Johanna Heikkilä

KASVATUSKUMPPANUUS
SUURSUON PÄIVÄKODISSA –
Vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä
kasvatuskumppanuuden toteutumisesta

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

Huhtikuu 2015

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

		Opinnäytetyön päivämäärä 7.4.2015
Tekijä(t) Johanna Heikkilä	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Sosiaalian koulutusohjelma	
Nimeke Kasvatuskumppanuus Suursuon päiväkodissa - vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta		
Tiivistelmä Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kasvatuskumppanuuden toteutumista kouvolaalaisessa Suursuon päiväkodissa. Tavoitteena on tuoda esille vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta sekä tarkastella, kohtaavatko näkemykset toisensa. Lisäksi tutkimuksen avulla pyrittiin tuomaan mahdollisia kehittämisajatuksia päiväkodin työntekijöille, jotta he voivat tarvittaessa kehittää kasvatuskumppanuutta Suursuon päiväkodissa. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena keräten tutkimusaineisto päiväkodin isompien lapsiryhmän vanhemmilta ja työntekijöiltä kyselylomakkeiden avulla. Kyselylomakkeen avulla vastaaja sai mahdollisuuden vastata nimettömästi. Kyselylomake jaettiin 20 vanhemmalle ja neljälle työntekijälle. Kyselylomakkeeseen valikoitui vain avoimia kysymyksiä, jotta vastaaja voi kertoa oma-kohtaisista kokemuksistaan. Työn teoriaosuudessa kerrotaan yleisesti varhaiskasvatuksesta, varhaiskasvatussuunnitelmista, varhaiskasvatuskeskusteluista sekä omahoitajuudesta ja vuorovaikutuksesta. Kasvatuskumppanuudesta kerrotaan sen määritelmä, rakentumisen, vanhempien ja työntekijöiden näkökulmista kasvatuskumppanuudessa sekä kasvatuskumppanuutta hankaloittavia tekijöitä. Opinnäytetyön avulla saatiin vastaus tutkimuksen pääkysymykseen, toteutuuko kasvatuskumppanuus Suursuon päiväkodin isompien eli 3–5-vuotiaiden lasten ryhmässä vanhempien ja työntekijöiden välillä. Lisäksi tavoitteena oli tarkastella kohtaavatko vanhempien ja työntekijöiden näkemykset toisensa. Tulosten mukaan kasvatuskumppanuus toteutuu pääosin hyvin ja suuria ristiriitoja vanhempien ja työntekijöiden näkemyksissä ei ole. Esimerkiksi varhaiskasvatuskeskusteluissa ja päivittäisissä kohtaamisissa tuodessa tai hakiessa lasta, kasvatuskumppanuus toteutuu vastaajien mukaan selkeimmin. Kehitettävää on vielä esimerkiksi vanhempien yksilöllisessä huomioon ottamisessa.		
Asiasanat (avainsanat) Kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus		
Sivumäärä 67+10	Kieli suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liitteinä tutkimuslupa, saatekirjeet, kyselylomakkeet, tiedotteet ja tutkimustulosten yhteenveto.		
Ohjaavan opettajan nimi Lea Saari-Kääriäinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Suursuon päiväkoti	

DESCRIPTION

		Date of the bachelor's thesis 7.4.2015
Author(s) Johanna Heikkilä	Degree programme and option Degree Programme Of Social Work Bachelor Of Social Services	
Name of the bachelor's thesis ECEC partnership in Suursuo kindergarten – the perceptions of parents and early childhood educators		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to investigate the realization of partnership between parents and kindergarten employees in early childhood education and care. The investigation was carried out at Suursuo kindergarten located in the city of Kouvola Finland. The goal was to highlight the views of both parents and kindergarten employees regarding the realization of ECEC partnership and to find out if their views match. Another goal was to introduce potential development ideas regarding ECEC partnership for the use of the employees at Suursuo kindergarten.</p> <p>The present study was carried out as a qualitative study by collecting research material from the parents and teachers of the older children (3-5 years) in the kindergarten. A questionnaire was used for data collection as this gave the respondents the opportunity to respond anonymously. The questionnaire was handed to twenty (20) parents and four (4) kindergarten teachers. The questionnaire consisted of open questions only, which allowed the respondents to share their personal experiences.</p> <p>In the theory part the subjects of early childhood education, early childhood education plans, early childhood education conversations, personal care and interaction are discussed on a general level. Besides defining the meaning of ECEC partnership, the viewpoints of parents and kindergarten employees are also presented. Factors that complicate the partnership in early childhood education are also introduced.</p> <p>The survey exposed the answer to the main research question of whether partnership in early childhood education exists among the parents and kindergarten employees of the older children. Another goal was to examine if the parents and kindergarten employees share the same views. According to the results, ECEC partnership mainly realizes well and there are no big contradictions between the views of parents and kindergarten employees. The respondents state that early childhood education conversations and daily encounters when the children are picked up are situations where ECEC partnership realizes the most obviously. There are also areas that require development, such as individualized acknowledgement of parents.</p>		
Subject headings, (keywords) Partnership in early childhood education and care, early childhood education		
Pages 67+10	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices research permit, questionnaire		
Tutor Lea Saari-Kääriäinen	Bachelor's thesis assigned by Suursuo's kindergarten	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	1
2	VARHAISKASVATUS.....	3
2.1	Varhaiskasvatus Suomessa.....	3
2.2	Varhaiskasvatussuunnitelma.....	4
2.3	Varhaiskasvatuskeskustelut.....	6
2.4	Omahoitajuus.....	7
2.5	Vuorovaikutus varhaiskasvatuksessa.....	8
3	KASVATUSKUMPPANUUS.....	10
3.1	Kasvatuskumppanuuden määritelmä.....	10
3.2	Kasvatuskumppanuuden rakentuminen.....	12
3.2.1	Kasvatuskumppanuussuhteen aloitusvaihe.....	12
3.2.2	Kasvatuskumppanuussuhteen työskentelyvaihe.....	13
3.3	Kasvatuskumppanuus eri osapuolten näkökulmasta.....	15
3.4	Kasvatuskumppanuutta hankaloittavat tekijät.....	18
4	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET KASVATUSKUMPPANUUDESTA.....	21
5	SUURSUON PÄIVÄKOTI.....	22
5.1	Kuvaus päiväkodista.....	23
5.2	Toiminta-ajatus.....	23
5.3	Kasvatuskumppanuus Suursuon varhaiskasvatussuunnitelmassa.....	24
5.4	Kasvatuskumppanuus koulutus.....	24
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	24
6.1	Tutkimuksen eteneminen.....	25
6.2	Tutkimuskysymykset.....	27
6.3	Kohderyhmä.....	27
6.4	Tutkimusmenetelmät ja toteutus.....	28
6.4.1	Laadullinen tutkimus.....	29
6.4.2	Kyselyt.....	29
6.4.3	Teemoittelu.....	32
6.4.4	Tyypittely.....	33
7	TUTKIMUSTULOKSET.....	35
7.1	Kasvatuskumppanuuden tärkeys.....	36

7.2	Kasvatuskumppanuuden näkyminen Suursuon arjessa.....	38
7.3	Vanhemmat kasvatuskumppanuutta edistämässä	40
7.4	Työntekijät kasvatuskumppanuutta edistämässä.....	42
7.5	Vaikeista asioista puhuminen.....	44
7.6	Kehittämistoiveet kasvatuskumppanuutta ajatellen	45
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	47
9	TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	50
9.1	Tutkimuksen eettisyys.....	50
9.2	Tutkimuksen luotettavuus	52
10	POHDINTA	54
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	
	1 Tutkimuslupa	
	2 Tiedote vanhemmille	
	3 Saatekirje vanhemmille	
	4 Saatekirje työntekijöille	
	5 Kysely vanhemmille	
	6 Kysely työntekijöille	
	7 Tiedote 2 vanhemmille	
	8 Yhteenveto tutkimustuloksista vanhemmille	

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan kasvatuskumppanuuden toteutumista kouvolaaisessa Suursuon päiväkodissa. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan päiväkodin henkilöstön ja vanhempien yhteistyötä, jossa tietoisesti sitoudutaan tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista (Heikkilä 2005, 31). Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda päiväkodin isompien lasten ryhmän työntekijöiden ja vanhempien näkemyksiä esille siitä, miten he kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan. Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena keräten tutkimusaineisto työntekijöiltä ja vanhemmilta kyselylomakkeiden avulla. Tutkimuksen avulla pyritään tuomaan esille kehittämiskohtia ja –ajatuksia työntekijöiden tietoisuuteen, jotta he voivat tarvittaessa kehittää kasvatuskumppanuuden toteuttamista Suursuon päiväkodissa.

Opinnäytetyön työelämäkumppaniksi valikoitui Suursuon päiväkotiki, koska se oli tullut jo tutuksi kasvatukseen ja ohjaukseen –harjoittelussa syksyllä 2013 ja tuttujen ihmisten kanssa oli hyvä lähteä yhteistyöhön. Kasvatuskumppanuus valittiin opinnäytetyön aiheeksi päiväkodin toiveesta. Kasvatuskumppanuutta haluttiin lähteä tutkimaan erityisesti siitä syystä, että vanhempien näkemyksiä päästään kuulemaan. Työntekijöiden näkemykset otettiin tutkimukseen mukaan, koska kasvatuskumppanuus on tasavertaista työskentelyä ja tutkimuksessa halutaan päästä vertailemaan, kohtaavatko vanhempien ja työntekijöiden näkemykset.

Opintojen aikana suoritettavan lastentarhanopettajan kelpoisuuden takia halusin löytöä opinnäytetyön aiheen varhaiskasvatukseen aihepiiristä. Kasvatuskumppanuus on lastentarhanopettajan työssä ensisijaisen tärkeää, koska päiväkodin asiakkaana toimii koko perhe. Yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä on muuttunut vuosikymmenten saatossa työntekijöiden ammatillisuutta korostavasta yhteistyöstä asiakkaan omaa asiantuntijuutta korostavaan yhteistyöhön. Nykyään yhteistyössä korostetaan molempien osapuolten tasavertaista suhdetta eli kasvatuskumppanuutta. (Alasuutari 2006, 84.) Kasvatuskumppanuus on siis yhteiskunnassamme uudehko toimintatapa ja siksi sen tutkiminen ja siihen perehtyminen on lastentarhanopettajan työn kannalta tärkeää.

Opinnäytetyön avulla työelämäkumppani saa tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta, aiheeseen pystytään perehtymään syvällisesti sekä tulevaa lastentarhanopetta-

jan työtä varten saadaan menetelmiä kasvatuskumppanuuden rakentamiseen sekä ylläpitoon. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, koska halutaan saada yksilöllistä ja konkreettista tietoa. Kyselylomakkeeseen valitaan vain avoimia kysymyksiä, jotta vastaajat voivat kertoa nimenomaan omia kokemuksiaan sekä käytännön esimerkkejä. Vanhemmille ja työntekijöille muotoillaan lähes samanlaiset kyselyt, jotta heidän vastauksiaan voidaan verrata keskenään. Kyselylomakkeiden avulla vastaajat pääsevät vastaamaan nimettömästi. Nimettömään kyselyyn vastaamisen koetaan madaltavan kynnyistä vastata totuudenmukaisesti ja kertomaan mahdollisesti myös ikävämpiäkin asioita.

Opinnäytetyön alussa käsitellään työn teoreettista viitekehystä eli kasvatuskumppanuuden kannalta keskeisimpiä käsitteitä. Luvussa kaksi käsitellään ensin varhaiskasvatusta yleisesti, jonka jälkeen tutustutaan varhaiskasvatussuunnitelmiin, varhaiskasvatuskeskusteluihin, omahoitajuuteen sekä vuorovaikutuksen merkitykseen varhaiskasvatuksessa. Luvussa kolme paneudutaan opinnäytetyön ytimeen eli kasvatuskumppanuuteen. Aluksi kasvatuskumppanuudesta kerrotaan sen määritelmä, rakentuminen, kasvatuskumppanuus eri osapuolten näkökulmista sekä lopuksi vielä tekijöitä, jotka voivat hankaloittaa kasvatuskumppanuuden toteutumista. Opinnäytetyö toteutetaan tutkimuksena ja työn kannalta on olennaista tutustua aiheesta tehtyihin aiempiin tutkimuksiin, joten niitä käsitellään luvussa neljä. Luvussa viisi kerrotaan tarkemmin yhteistyökumppanista Suursuon päiväkodista, sen toiminta-ajatuksesta sekä siitä, mitä päiväkodin oma varhaiskasvatussuunnitelma kertoo kasvatuskumppanuudesta. Lisäksi kerrotaan varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuskoulutuksesta, jonka jokainen Suursuon päiväkodin kasvatusvastuullinen työntekijä käy.

Tutkimuksen toteutuksesta kerrotaan luvussa kuusi. Siinä tutustaan tutkimuskysymyksiin, kohderyhmään sekä menetelmiin, joita tutkimuksen toteutuksessa on käytetty. Luvussa seitsemän päästään tutkimuksen tuottamiin tuloksiin. Tutkimustuloksista nousseita johtopäätöksiä esitetään luvussa kahdeksan. Työn eettisyyttä ja luotettavuutta tarkastellaan luvussa yhdeksän, jonka jälkeen päästään pohdintaosuuteen. Pohdinnassa käsitellään opinnäytetyöprosessin onnistumista sekä tutkimuksen toteutuksen kannalta mahdollisia kehitettäviä asioita.

2 VARHAISKASVATUS

Kasvatuskumppanuus on varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa toimintaa. Kasvatuskumppanuuden ymmärtämiseksi käsitelläänkin ensin yleisesti varhaiskasvatusta Suomessa sekä varhaiskasvatussuunnitelmia, joita ovat valtakunnallinen, kunnallinen, päiväkodin oma ja jokaisen lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma. Lisäksi tutustutaan vanhempien kanssa käytävään varhaiskasvatuskeskusteluun, omahoitajuuteen sekä vuorovaikutukseen päiväkodissa.

2.1 Varhaiskasvatus Suomessa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2014) mukaan varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta ollen pienten lasten kasvatuksellista vuorovaikutusta. Tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuspalvelut ovat lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmässä keskeinen toimintakokonaisuus muodostuen kunnan tai yksityisen järjestämästä päivähoidosta ja esiopetuksesta sekä muusta toiminnasta. Vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä eli kasvatuskumppanuutta tarvitaan varhaiskasvatuksessa, jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa mielekkään kokonaisuuden lapsen kannalta (Heikkilä ym. 2005, 11).

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää painottaa lapsuuden itseisarvoista luonnetta vaalien lapsuutta ja ohjata lasta kasvamaan ihmisenä. Ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Lapsen voidessa hyvin, hänellä on mahdollisimman hyvät kasvun, kehittymisen ja oppimisen edellytykset. Hän nauttii yhdessäolosta lasten ja kasvattajien yhteisössä kokien iloa ja toimimisen vapautta kiireettömässä ja turvallisessa ilmapiirissä. Ollessaan kiinnostunut ympäristöstään, lapsi voi suunnata energiansa leikkiin, oppimiseen ja arjen toimiin itselleen sopivin haastein. (Heikkilä ym. 2005, 15.) Varhaiskasvatukselle on asetettu seitsemän eri kasvatustavoitetta, jotka ovat fyysinen, sosiaalinen, emotionaalinen, eettinen, älyllinen, esteettinen ja uskonnollinen tavoite. Nämä tavoitteet kertovat, mihin kasvatuksella pyritään. (Järvinen ym. 2011, 128.)

Lasten ja perheiden tarpeet ovat varhaiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtana. Sen tulee tarjota kaikille lapsille yhtäläiset mahdollisuudet kehittymiseen omien edellytys-

ten mukaan. Edellytys varhaiskasvatuksessa onnistumiseen on vanhempien ja kasvatuksen henkilöstön lapsen tarpeista lähtevä kasvatuskumppanuus. (Soininvaara 2002, 5.) Ensisijainen kasvatusoikeus ja – vastuu on lasten vanhemmilla yhteiskunnan varhaiskasvatuspalveluiden tukiessa kotien kasvatustehtävää (Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset 2002, 9). Keskeinen voimavara varhaiskasvatuksessa on ammattitaitoinen henkilöstö. Varhaiskasvatuksen laadun kannalta on olennaista, että koko kasvatusyhteisöllä on vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus. (Heikkilä ym. 2005, 11.)

Lasten päivähoidon ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset, varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatusta ja päivähoidon ammattikasvattajien työtä sekä kodin kanssa tehtävää yhteistyötä. Lisäksi kunnallista varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja ovat kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat, kunnan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat, yksikön varhaiskasvatussuunnitelma sekä lapsen oma varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma. (Heikkilä ym. 2005, 8–9.) Päivähoitolaissa 2 a § määrittellään vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö. Päivähoidon tehtävä on tukea koteja kasvatustehtävässä ja edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. (Laki lasten päivähoidosta 1973.) Viime vuosina on alettu puhua perheiden kotikasvatuksen sijasta kasvatuskumppanuudesta (Poikonen & Lehtipää 2009, 72).

Varhaiskasvatuksen tavoitteet pyritään liittämään suunnitelmallisesti osaksi elinikäistä oppimista ja elämisen taitoja. Se tarjoaa alle kouluikäisille ympäristön, jossa lapsi saa hoitoa, kasvatusta ja opetusta sekä ohjausta ja kannustusta kehittyäkseen minäkuvaltaan myönteiseksi. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jonka toteutumiseen tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteäyhteistyö. (Järvinen ym. 2011, 123–124.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on Stakesin yhdessä asiantuntijoiden kanssa laatima asiakirja. Se on valtakunnallinen suunnitelma, jonka arvopohjana toimii lapsen oikeuksien sopimus ja sen tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa luoden edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi.

selle. (Salminen & Tynnen 2011, 33.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet siis ohjaavat varhaiskasvatuksen sisällöllistä toteutumista valtakunnallisesti (Heikkilä 2005, 1).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on myös lisätä varhaiskasvatuksen ammatillista tietoisuutta sekä vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Vanhempien osallisuudella tarkoitetaan vanhemmille annettua mahdollisuutta osallistua lapsensa päivähoidon suunnitteluun, arviointiin sekä toteutukseen. (Heikkilä ym. 2005, 32). Osallisuus on siis myös konkreettista osallistumista ja toimintaa lapsen varhaiskasvatuksessa esim. kasvat keskusteluissa, vanhempainilloissa sekä juhlien ja tapahtumien järjestämisessä (Kaskela & Kekkonen 2011, 25–26).

Kunnat laativat omat varhaiskasvatussuunnitelmansa eli vasut, joiden tehtävänä on arvioida varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta kunnan varhaiskasvatuksen palvelujen toteutumisesta sekä konkretisoida omassa suunnitelmassaan toimintatavat ja sisällöt eri toimintamuodoissa (Heikkilä ym. 2005, 7). Jokainen päiväkotitekee myös omat varhaiskasvatussuunnitelmat, joiden pohjalta varhaiskasvatuksen henkilöstö suunnittelee, toteuttaa ja arvioi työtään. Vasujen tekemisen myötä pohdinta ja keskustelu ovat lisääntyneet. Myös yhteistyö päiväkodin kentällä ja vanhempien kanssa on lisääntynyt. (Salminen & Tynnen 2011, 33.) Päiväkodin oma vasu on kunnan suunnitelmaa täydentävä ollen myös yksityiskohtaisempi. Siinä kuvataan varhaiskasvatuksen kokonaisuuden lähtökohdat ja niiden toteutuminen arjessa. (Heikkilä ym. 2005, 8.)

Jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle laaditaan lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Se perustuu päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaan, jonka tavoitteena on lapsen yksilöllisyyden huomioonottaminen vanhempien ja henkilöstön näkemysten perusteella. Tämän suunnitelman perusteella koko henkilöstö voi toimia johdonmukaisesti ja lapsen yksilölliset tarpeet tiedostaen. Lapsen kehitystä havainnoidaan systemaattisesti ja tietoisesti henkilöstön toimesta ja havainnot otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja vanhempien kanssa tehtävissä varhaiskasvatussuunnitelmissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kokemukset, tämän hetken tarpeet ja tulevaisuuden näkymät, mielenkiinnon kohteet sekä vahvuudet ja lapsen yksilölliset tuen ja ohjauksen tarpeet. Vanhempien kanssa keskusteltaessa kiinnitetään huomiota erityisesti lapsen kehitystä vahvistaviin myönteisiin puoliin. Lapsen

hyvinvointiin liittyvien huolen aiheiden ja ongelmien esille tuontiin pyritään mahdollisimman konkreettisesti hakien ratkaisua yhdessä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti yhdessä henkilöstön ja vanhempien kanssa. (Heikkilä ym. 2005, 32–33.)

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen vaatii työntekijältä orientaatiota omaan ammatillisuuteensa sekä asiantuntijuuteensa, mutta samalla myös vanhemmilta aiempaa suurempaa osallisuutta esim. hoitosuunnitelma keskusteluihin verraten, joissa keskustelun luonteet olivat erilaisia. Varhaiskasvatus suunnitelman laatiminen ei ole vain sopimista lapsen perushoidosta vaan siinä suunnataan katseet lapsen tulevan kasvatuksen ennakkointiin ja hahmotteluun. (Alasuutari 2010, 57.) Parhaimmillaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma kokoaa yhteen lapsen hyvinvoinnissa merkittävänä pidettävät kasvatukselliset periaatteet, jotka ovat lapsen yksilöllisyyden, taitojen, valmiuksien ja osaamisalueiden havainnointi ja huomiointi, kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa sekä kasvattajayhteisön pedagoginen toiminta, sen arviointi ja seuranta (Kaskela & Kronqvist 2007, 11).

2.3 Varhaiskasvatuskeskustelut

Varhaiskasvatuskeskustelu käydään jokaisen lapsen vanhempien kanssa vähintään kerran vuodessa. Keskustelussa syvennyttään lasta koskeviin asioihin ja laaditaan lapsikohtainen vasu. Yleensä ensimmäinen varhaiskasvatuskeskustelu käydään muutama kuukauden kuluttua lapsen päivähoiton aloittamisesta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 45.)

Varhaiskasvatuskeskustelut ovat luontevaa jatkoa päivähoiton aloituskeskusteluun sekä ihannetilanteessa myös päivittäiseen vuoropuheluun. Laadukkaan kasvatustoiminnan piirteenä on keskusteluiden tuoma johdonmukainen jatkumo aikaisempiin keskusteluihin nähden. Varhaiskasvatuskeskusteluissa luodaan yhteistä todellisuutta ja ymmärrystä lapsesta sovittaen yhteen vanhempien ja henkilöstön erilaisia tulkintoja lapsesta. Ilmapiirin on hyvä olla kannustava ja myönteinen, jotta voidaan puhua vastaanottavasti lapsen asioista. Keskustelut ovat kasvatuskumppanuuden kannalta paikka, jossa sitä joko syvennetään tai estetään. (Kaskela & Kekkonen 2011, 45–46.)

Vanhemmille järjestetään mahdollisuuksia kasvatustilaisuuksiin oman lapsen osalta, sekä henkilöstön ja yhdessä muiden vanhempien kanssa tavoitteena edistää vanhempien keskinäisen yhteistyön muotoja ja tapoja (Heikkilä ym. 2005, 31). Vanhempien onkin hyvä tutustua muihin lapsen kanssa samassa päivähoitossa olevien lasten vanhempiin, koska verkostoituminen ja vertaistuki ovat tärkeää samassa elämäntilanteessa olevien kesken auttaen myös pulmatilanteissa eteenpäin (Suomen vanhempainliitto).

Maarit Alasuutari (2010, 59) on tutkinut varhaiskasvatustilaisuuksia tapahtumana tutkimusraportissaan *Suunniteltu lapsuus*, jossa voidaan todeta vanhempien puheen lapsen varhaiskasvatukseen suunnittelussa olevan yleensä sävyiltään myönteistä. Päivähoidon arjen kohtaamisissa ei ole yleensä mahdollista samanlaiseen syvälliseen kohtamiseen kuin vasukeskusteluissa. Vasukeskustelut ovat siis vanhemmille merkityksellinen kohtaaminen ja he toivovat, että keskusteluja järjestettäisiin useammin kuin kerran hoitokauden aikana. Vasukeskustelu tulkitaan tyypillisimmin tiedon saamiseksi ja kasvatusta koskeväksi neuvotteluksi.

Vanhempien ja kasvattajien väliset kasvatustilaisuudet ovat sidoksissa niiden merkityksen näkemiseen (Nummenmaa & Karila 2011, 78). Vanhempien näkökulmasta lapsen kasvatuksen keskeinen merkitys on saada tietoa millaista lapsen arki on päiväkodissa ja millainen lapsi siellä on, miten lapsi tyypillisesti käyttäytyy ja mitkä ovat hänen mieltymyksensä, toimintatapansa ja kaverisuhteensa. Tiedon saannin lisäksi vanhemmat tulkitsevat vasukeskustelun neuvottelutilanteeksi, jossa keskustelun kohteena on päiväkodin ja kodin kasvatustoiminta. (Alasuutari 2010, 59, 64.)

Kasvattajien näkökulmasta varhaiskasvatustilaisuudet ovat tilanteita, joissa välitetään tietoa lapsesta puolin ja toisin. Niiden keskeisenä tehtävänä nähdään olevan kasvatuskumppanuuden vahvistamisen. Keskustelun avoimuus on olennaista keskusteltaessa vanhempien kanssa heidän lapsesta ja kasvatuksesta sekä muista ajatuksista liittyen päivähoitoon. (Nummenmaa & Karila 2011, 62–63.)

2.4 Omahoitajuus

Omahoitajuus on työmenetelmä, jossa päivähoitossa nimetään lapselle omahoitaja, joka sitoutuu vastuun ottamiseen lapsen päivähoiton ajaksi, oman työaikansa puitteis-

sa. Se on kehitetty alle kolmevuotiaan aloittavan päivähoitolaisen tukemiseksi sosiaalisissa vuorovaikutustaidoissa sekä auttamaan lasta sopeutumaan uuteen ympäristöön. Sen avulla päivähoidosta tehdään inhimillisempi lapsille, perheille ja työntekijöille. Omahoitajuutta käytetään päivähoidossa kaiken ikäisten lasten kanssa. (Salminen & Tynninen 2011, 12.)

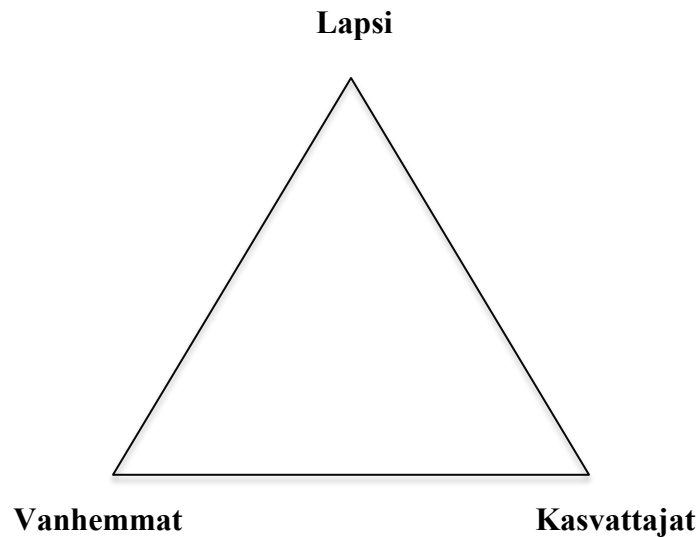
Omahoitaja luo vahvimman vuorovaikutussuhteen lapseen ja hänen perheeseensä olleen lapselle turvallinen aikuinen. Lapsen turvallisuuden tunteen sekä vanhempien kanssa käynnistyvän vuorovaikutuksen kannalta omahoitajuus on erittäin tärkeää. (Salminen & Tynninen 2011, 13.) Omahoitaja kannattelee lasta päivähoidossa turvallisella tavalla. Omahoitajan ollessa päävastuussa lapsesta, hänen on myös tiedotettava muille tiimin jäsenille omista lapsistaan. Omahoitaja ei ole aina paikalla ja silloin on tärkeää, että muut tiimin jäsenet tietävät ja tuntevat jokaisen lapsen erityistarpeet luoden omaa turvallista suhdetta jokaiseen lapseen. (Kanninen & Sigfrids 2012, 105.)

Omahoitaja tutustuttaa lapsen ja perheen varhaiskasvatukseen maailmaan sekä luo kasvatuskumppanuutta perheen kanssa (Salminen & Tynninen 2011, 13). Lisäksi omahoitaja pitää yllä avointa ja reflektoivaa suhdetta vanhempiin, jotta he ovat selvillä lapsen kehityksestä (Kanninen & Sigfrids 2012, 105). Omahoitajuus muokkautuu jokaisen lapsiryhmän mukaan eikä sen toteuttamiseen ole vain yhtä ja oikeaa tapaa. Työyksikössä on hyvä luoda yhteisiä sääntöjä, miten omahoitajuustyömenetelmää toteutetaan. Yhteisten sääntöjen pohjalta jokainen tiimi etsii ryhmälleen sopivimman tavan. Omahoitajuusmenetelmä edellyttää jokaisen tiimin jäsenen sitoutumista ja toimimista sen mukaan mitä yhdessä on sovittu sekä omahoitajan omaa ja tiimin reflektointia. (Salminen & Tynninen 2011, 13–14.)

2.5 Vuorovaikutus varhaiskasvatuksessa

Vuorovaikutus on perustana kasvatuskumppanuudelle ja siitä onkin tullut kasvattajan tärkein työväline, kun yksilöllisistä työsuorituksista ollaan siirtymässä yhdessä tekemisen malleihin (Kiesiläinen 2001, 254). Päivähoidon perusta on siis vanhempien ja henkilöstön välisessä yhteistyössä, joka edellyttää toimivaa ja toista kunnioittavaa vuorovaikutusta. Toimivassa vuorovaikutuksessa edellytyksenä ovat hyvät kommunikointitaidot ja halu ymmärtää toista. Vanhemman tasavertainen ja arvostava kohtaaminen voi olla haastavaa, mutta samalla palkitsevaa, kun luottamuksellinen suhde

syntyy. Yhteistyössä pyritään kodin ja päivähoiton kasvatuskäytäntöjen ja – tavoitteiden mahdollisimman suureen yhtenäistämiseen. Tärkeää on tietää, mitä toinen osapuoli ajattelee, toivoo ja odottaa. Sen mahdollistaa kiireetön, avoin, rehellinen ja arvostava viestintä. (Järvinen ym. 2011, 164.)

KUVIO 1. Lapsen, vanhempien ja kasvattajien vuorovaikutuskolmio (Koivunen 2009, 156).

Kuviossa 1 on kuvattu lapsen, vanhempien ja kasvattajan vuorovaikutussuhdetta vuorovaikutuskolmion avulla. Kolmion avulla viitataan siihen, että vanhempien ja työntekijöiden välinen vuorovaikutussuhde vaikuttaa lapseen, lapsen ja vanhempien välinen suhde vaikuttaa työntekijöihin ja lapsen ja työntekijöiden vuorovaikutussuhde vaikuttaa vanhempiin. Vuorovaikutussuhteiden merkitystä ei siis voida riittävästi korostaa, varsinkaan vanhempien ja työntekijöiden välillä, jolloin vaikutuksen alaisena on lapsi. (Koivunen 2009, 156.)

Vuorovaikutukseen kuuluvat sanallinen ja sanaton viestintä. Sanallisessa viestinnässä merkitys on siinä, mitä sanotaan tai kirjoitetaan. (Vilén ym. 2008, 20.) Sen sijaan sanattomassa viestinnässä merkityksen saa se, miten asia sanotaan. Sanattomaan viestintään kuuluvat ilmeet, eleet, kosketus, olemus sekä kehon kieli. (Kauppila 2005, 34.) Vilénin (2008, 20) mukaan myös äänenkäyttöön liittyvät asiat voidaan lisätä sanattomaan viestintään. Sanallinen ja sanaton viestintä voivat olla ristiriidassa toisiinsa ja näissä tilanteissa sanatonta viestiä uskotaan (Koivunen 2009, 47). Kauppilan (2005,

33) mukaan sanallista viestintää tukeva sanaton viestintä helpottavat viestin tulkitsemista oikealla tavalla.

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Tässä luvussa kerrotaan ensin kasvatuskumppanuuden määritelmä, jotta tiedetään mitä kasvatuskumppanuus tarkoittaa. Tämän jälkeen käsitellään kasvatuskumppanuussuhteen rakentamista sekä yleisesti eri osapuolten näkökulmia ja rooleja kasvatuskumppanuudessa. Lopuksi käsitellään vielä kasvatuskumppanuutta hankaloittavia tekijöitä, jotta myös ne osataan ottaa huomioon käytännön työssä.

3.1 Kasvatuskumppanuuden määritelmä

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Heikkilä ym. 2005, 31) sekä valtioneuvoston periaatepäätöksessä varhaiskasvatussuunnitelman linjauksissa (2002, 7) päivähoiton henkilöstön ja vanhempien välinen yhteistyö linjataan kasvatuskumppanuudeksi. Sillä tarkoitetaan ”vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemiseksi” (Heikkilä ym. 2005, 32). Linjausten mukaan kasvatuskumppanuudella pyritään yhdistämään vanhempien asiantuntemus ja tieto lapsesta sekä kasvattajan asiantuntemus ja kokemus lapsen hyvinvointia palvelevalla tavalla. (Kekkonen 2012, 42.) Virpi Lyyran (2004, 107) mukaan varhaiskasvatuksen linjauksien vahvistuessa otettiin iso askel kohti vanhempien lisääntyvää osallisuutta varhaiskasvatuksessa.

Maarit Alasuutatin (2005, 84) mukaan vanhempien ja työntekijöiden välinen yhteistyö on muuttunut varhaiskasvatuksessa. 1970- ja 1980-luvuilla yhteistyö oli työntekijöiden ammatillisuutta ja asiantuntijuutta korostavaa, kun taas 1990-luvulla korostettiin asiakaskeisyyttä ja asiakkaan omaa asiantuntijuutta. Tällä hetkellä yhteistyössä vanhempien ja työntekijöiden välisessä yhteistyössä korostetaan molempien osapuolten tasavertaista suhdetta eli kotikasvatuksen sijaan on alettu puhua kasvatuskumppanuudesta.

Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ja vanhemmat yhdistävät lasta koskevat tiedot ja kokemukset kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Hyvinvoinninlaitos

2014). Edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle luodaan vanhempien ja kasvat-
tajien keskinäisellä luottamuksella, tasavertaisuudella ja kunnioituksella. Kasvat-
tukumppanuudessa on kysymys vanhempien ja henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen
kasvatustehtävään sekä sen konkreettisesta organisoinnista ja sopimisesta molempia
osapuolia miellyttävällä tavalla (Heikkilä ym. 2005, 31.).

Ensisijainen vastuu perhekohtaisen kasvatuskumppanuuden luomiseksi osaksi lapsen
varhaiskasvatusta on henkilöstöllä, jolloin vanhemmille järjestetään mahdollisuuksia
kasvatuskeskusteluihin niin oman lapsen osalta kuin yhdessä muiden vanhempien ja
koko henkilöstön kanssa. Vanhempien keskinäisten yhteistyön muotojen ja tapojen
edistäminen on myös yksi kasvatuskumppanuuden tavoite. (Heikkilä ym. 2005, 31.)

Lapsen tarpeet ovat kasvatuskumppanuuden lähtökohtana, jolloin varhaiskasvatuksen
toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Kasvatuskumppanuudessa
lapselle kaksi tärkeää tahoja yhdistyvät, vanhempien ja varhaiskasvatuksen kasvattaji-
en tiedot ja kokemukset. Molempien osapuolten tiedot lapsesta luovat yhdessä parhaat
edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. Kasvatuskumppanuuden arvoista,
vastuista ja näkemyksistä tulee keskustella niin kasvattajayhteisön kuin vanhempien-
kin kanssa. (Heikkilä ym. 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on lapsen tuleminen kokonaisvaltaisesti nähdyk-
si, ymmärretyksi ja kannatelluksi oman elämänsä toimijana ja kokijana. Keskiössä
ovat lapsen leikin, kokemusten, toiminnan, tarpeiden ja toiveiden havainnointi ja ha-
vaitseminen. Merkityksellistä on mitä ja miten lapsen kanssa puhutaan. (Kaskela &
Kekkonen 2011, 17.)

Lisäksi kasvatuskumppanuuden tavoite on tunnistaa mahdollisimman varhain ja her-
kästi tuen tarve lapsen jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella sekä luoda
lapsen tukemiseksi yhteinen toimintastrategia yhdessä lapsen vanhempien kanssa.
Myös näissä tilanteissa lapsen vanhempien ja henkilöstön yhteistyösuhteelle tulee
luoda kasvatuskumppanuuden ilmapiiri. (Heikkilä ym. 2005, 31.)

3.2 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

”Voi sanoa, että tie vanhemman sydämeen käy lapsen kautta” tarkoittaa sitä, että työntekijä osoittaa vanhemmalle aitoa kiinnostusta lasta kohtaan (Kanninen & Sigfrid 2012, 134). Tässä luvussa keskitytään siihen, miten kasvatuskumppanuutta lähdetään rakentamaan aloitusvaiheen kautta työskentelyvaiheeseen.

3.2.1 Kasvatuskumppanuussuhteen aloitusvaihe

Kasvatuskumppanuutta lähdetään rakentamaan perheen kanssa aloituskäynnistä alkaen, jossa työntekijä ja perhe tutustuvat toisiinsa. Aloituskäynnin kotona tekee lapsen tuleva omahoitaja, joko yksin tai yhdessä päiväkodin johtajan kanssa. Perheen toivossa, keskustelu voidaan käydä myös päiväkodissa. Aloituskäynti perheen kotona on kasvatuskumppanuus-koulutusmallin tuomaa käytäntöä, jossa koti on perheelle tuttu tila ja näin ollen luo turvallisen paikan vanhemmille puhua omasta lapsesta ja perheestä. Työntekijällä on perheen kotona ainutkertainen mahdollisuus luoda kuulevaa ja luottamukseen perustuvaa suhdetta perheeseen heti kasvatuskumppanuussuhteen alussa. Luottamuksellista suhdetta vanhempien ja työntekijän välille luo vanhempien kokemus tulla kuulluksi, joka on keskeinen tavoite aloituskeskustelussa luoden pohjaa päiväkodin ja vanhempien väliselle suhteelle. (Kaskela & Kekkonen 2011, 41–42.) Aloituskeskustelun lähtökohtana on perheen ”puheenvuoro”, jolloin tavoitteena on keskustella lapsen päivähoidon aloittamisesta sekä perheen odotuksista ja toivomuksista (Salminen & Tynninen 2011, 41).

Aluksi henkilöstö ja vanhemmat keskustelevat lapsen perustarpeisiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä asioista. Vuoropuhelun edetessä tiedon vaihtoa aletaan käydä lapsen vertaisryhmään liittymisestä sekä perhe- ja kasvatusyhteisöön kuulumisesta. Vanhemmat rohkaistuvat puhumaan myös lapsen kehityksestä, oppimisesta ja toiminnan pedagogiikasta, kun kuulemiseen ja kunnioitukseen perustuvassa vuoropuhelussa henkilöstön kanssa vanhempien itsearvostus ja työntekijän vanhemmille osoittama arvostus vahvistuu. Kun kumppanuus perustuu molemminpuoliseen sitoutumiseen, vanhemmat ja henkilöstö rakentavat yhteistä ymmärrystä lapsen varhaiskasvatuksesta, sen suunnittelusta sekä arvioinnista. (Kekkonen 2012, 57–58.)

Kasvatusyhteistyön kehittämisessä kasvatuskumppanuudeksi on Tiilikan (2003) mukaan kyse ammatillisuuden ja ammatin kehittämisestä. Henkilöstön täytyy syventää näkemystä keskeisimmästä kohteesta työssä, lapsen kasvun ja kehityksen vastuunottamisesta sekä samalla laajentaa näkemystä kohta asiakaskeskeisyyttä. Henkilöstön tulee tuntea ja ymmärtää vanhempien kasvatuskäsityksiä arkitasoa syvällisemmin kasvatuskumppanuuteen perustuvan yhteistyön edellytyksenä. Kasvattajien tulee selvittää, millainen on vanhempien lapsikäsitys sekä mitkä ovat vanhempien käsitykset kasvatusmenetelmistä, kasvatusyhteistyöstä, kasvatuksen tavoitteista ja ihanteista. Syntyvän ymmärryksen kautta oivalletaan, miksi joku ajattelee, toimii ja tuntee tietyllä tavalla. (Kekkonen 2012, 43.)

Henkilöstö ja vanhemmat rakentavat kasvatusvuorovaikutusta ja keskinäistä kumppanuutta spiraalimaisesti etenevinä keskustelualoitteina molempien toimesta. Kun osapuolten keskinäinen luottamus kasvaa, keskustelujen aiheet ja sisällöt laajenevat. Kohtaamisten syventyminen on edellytys, että vanhemmat saadaan aidosti mukaan vuoropuheluun. Kommunikaatio kumppanuudessa on molemmin puoleista vuoropuhelua, jonka suhteen ymmärtävät molemmat osapuolet. Kumppanuuteen kuuluu avoimuuden ja rehellisyyden lisäksi joustavuus, joten työntekijän on oltava valmis muutokseen. Työntekijä on aktiivinen ja aloitteellinen kutsuen vanhemmat intensiiviseen yhteistyöhön. Kasvatuskumppanuussuhteen rakentaminen alkaa ensimmäisestä tapaamisesta alkaen ja se syventyy koko auttamisprosessin ajan. Vanhemmat otetaan täysivaltaisesti huomioon henkilöstön ja työntekijöiden työskennellessä tiiminä. (Kekkonen 2012, 58.) Kirsti Karilan (2006, 49) tutkimuksen mukaan suurin osa kumppanuussuhteista jäi tutustumisen ja luottamuksen synnyn vaiheeseen. Seuraavaksi tarkastellaankin, miten kasvatuskumppanuuden työskentelyvaiheessa toimitaan, jotta kumppanuussuhde saataisiin syventymään jaetuksi kasvatustehtäväksi.

3.2.2 Kasvatuskumppanuussuhteen työskentelyvaihe

Päivittäisissä kohtaamisissa, vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta päivähoidosta, syntyy yhteinen vuoropuhelu vanhemman ja työntekijän välille. Kasvatuskumppanuus ja nämä vuoropuhelut rakantuvat prosessina koko lapsen päivähoidon ajan. Työntekijä omalla esimerkillään ja myönteisyydellään voi rohkaista vanhempaa kysymään, puhumaan ja pohtimaan asioita yhdessä liittyen lapseen. Jatkuva päivittäinen vuoropuhelu avaa tilaa vanhemmalle puhua niin tavanomaisista kuin pulmallisistakin lapsen asi-

oista ja tilanteista. Liian ongelmakeskeinen puhe voi saada vanhemman varautuneeksi, mikä ei tue luottamuksen rakentumista. Vuoropuhelu on parhaimmillaan kuulemista puolin ja toisin, missä syntyy tarvittava lapsen tuntemus. Luottamuksellinen ja syvenevä vuoropuhelu koituu aina lapsen parhaaksi. (Kaskela & Kekkonen 2011, 44–45.)

Työntekijä neuvottelee vanhemman kanssa kasvatuskumppanuudessa niistä tavoitteista, joihin lapsen kasvatuksessa pyritään. Tasavertaisemman roolin vanhemmalle lasta koskevassa päätöksenteossa mahdollistaa neuvottelemisen elementti. Työntekijän ratkaisu siis tulkitaan ehdotukseksi, eikä valmiiksi päätökseksi. Kumppanuussuhteessa yhdistyvät vanhemman oman lapsensa tuntemuksen lisäksi työntekijän ammatillinen osaaminen ja asiantuntemus. Lisäksi kumppanuutta luonnehtii molemminpuolinen kunnioitus sekä vanhemman ajatusten, tunteiden, arvojen ja tavoitteiden hyväksyminen sekä vuoropuhelun avoimuus ja joustavuus. Kasvatuskumppanuudessa jaetaan lapsen tarinoita ja kokemuksia vaiheittain etenevissä kohtaamisissa ja kasvun tukemisen prosessissa. (Kekkonen 2012, 43.) Syvälinen kumppanuussuhde ei synny Karilan ym. (2006, 108) mukaan pelkästään tiedon välittämisen tai vaihdon kautta, vaan myös yhteistä päätöksentekoa ja jaettuja tulkintoja tarvitaan.

Kekkonen (2012, 44) luettelee ideaalia kumppanuussuhdetta luonnehtiviksi tekijöiksi läheisen yhteistyön, yhteiset tavoitteet, kunnioituksen, neuvottelun, täydentävän asiantuntijuuden, kommunikaation, rehellisyyden ja joustavuuden. Läheinen yhteistyö on työskentelyä yhdessä osallistuen ja sitoutuen lapsen kasvatukseen. Kumppanuuden toteutuminen edellyttää yhteisiä tavoitteita ja sopimusta siitä, mitä yritetään saavuttaa. Työntekijöillä ja vanhemmilla on erilaista asiantuntijuutta ja kasvatuskumppanuuden edellytyksenä on niiden kunnioittava hyväksyminen.

Kasvatuskumppanuudessa työntekijä asettuu vanhemman rinnalle luoden vanhemmalle kokemuksen, että henkilöstö toimii yhteisymmärryksessä vanhemman kanssa lasta koskevissa asioissa. Päivähoidossa kasvatuskumppanuutta rakennetaan kaikkien asiakasperheiden kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2011, 20). Kasvattajan on hyvä tietää lapsesta asioita, jotka auttavat lasta kasvattajan työssä. Vanhemmat päättävät itse, millaisia tietoja haluavat lapsesta ja perheestä antaa kasvattajalle. (Koivunen 2009, 173.) Vuorovaikutuksessa ymmärtäminen on kehittyvä prosessi, jossa se, mitä lapsesta ymmärretään, rakentuu jokaisen työntekijän ainutlaatuisen tiedon pohjalta kokoamalla ja

jakamalla tieto ja ymmärrys monipuolisemmaksi kuvaksi lapsesta. (Kekkonen 2012, 57).

Työntekijän tulee sisäistää kasvatuskumppanuus niin, että se antaa tilaa vanhempien ja työntekijöiden inhimillisyydelle. Se tarkoittaa oikean ja hyvän yhdessä puntarointia sekä yhdessä erehtymistä ja keskeneräisyyttä. Aina ei tarvitse olla oikeassa ja itse asiassa vanhemmat eivät useinkaan odota työntekijöiltä valmiita ratkaisuja tai vastauksia asioihin, vaan kasvatustehtävässä rinnalla kulkemista ja aitoa yhdessä jakamista. (Salminen & Tynninen 2011, 36.) Henkilöstö rakentaa kumppanuudessa sellaista yhteistyötä, jossa voidaan yhteisesti jakaa ja yhdistää havaintoja lapsen tavoista toimia kotona ja päivähoidossa. (Kekkonen 2012, 43.)

3.3 Kasvatuskumppanuus eri osapuolten näkökulmasta

Kasvatuskumppanuudella viitataan varhaiskasvatushenkilöstön uudenlaiseen tapaan asennoitua vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Henkilöstön ja vanhempien roolit ja asema kumppanuudessa suhteessa lapseen määritellään tasavertaisiksi, mutta erilaisiksi tehtäviltään. (Kekkonen 2012, 42–43.)

”Vanhempien ja lasten yhteinen puhe siitä, miten aamu on sujunut kotona, millä mielellä lapsi tulee päivähoitoon tai kasvattajan kertomukset lapsen päivästä luovat pohjaa yhteiselle ymmärrykselle lapsesta. Lapsen eri elämänpiirejä parsitaan yhteen juuri näissä lapsen, vanhempien ja kasvattajien päivittäisissä kohtaamisissa.” (Kaskela & Välimäki 2006.) Kasvattajan ja vanhempien välinen kumppanuus tuo lapselle kokemuksen, että lapselle tärkeät aikuiset vaalivat ja kannattelevat toistensa suhteita lapseen etsien riittävää yhteisymmärrystä lasta koskevissa asioissa. Lähtökohtana on vanhempien oleminen vastuussa kotona ja perhepiirissä tapahtuvasta hoidosta sekä kasvatuksesta ja varhaiskasvattajien siitä ajasta, jonka lapsi on päivähoidossa. Lapsen kasvatuksen, hoitamisen ja opetuksen käytännöt siirtyvät suoraan tai epäsuorasti kasvuympäristöstä toiseen. Avoin vuoropuhelu auttaa arjen hoito- ja kasvatustapausten jakamista lasta lähellä olevien aikuisten kesken. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

Kasvatuskumppanuus merkitsee varhaiskasvattajien ja vanhempien suhteen ja roolien monipuolistamista sekä syventämistä päivähoidon ja perheiden yhteistyössä. Varhaiskasvattajien tulee uudistaa omaa ammatillista toimintatapaansa perheisiin nähden ja

perheille tarjoutuu mahdollisuus laajentaa ja syventää omaa rooliaan lapsensa varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuudessa työntekijän roolit ja työkäytännöt vanhempien ja lapsen kanssa ottavat etäisyyttä asiantuntijalähtöiseen työtapaan perustuen perhelähtöisiin työmalleihin. Asiantuntijalähtöisyyttä ajattelevassa työtavassa ajatellaan, ettei vanhemmilla ole parempaa ja oikeampaa tietoa asiakkaan, lapsen tai perheen tilanteesta, kuin mitä ammatti-ihminen on koulutuksen, tiedepohjan ja alan ammatti-kielen hallinnan kautta saanut. Tällöin asiantuntijakeskeisesti toimiva työntekijä ottaa helposti vastuun perheen ja lapsen ongelmien ratkaisussa. Sen sijaan perhelähtöisessä työtavassa vanhemmat ja työntekijät työskentelevät yhdessä, omaten kumpikin osapuoli olennaista, mutta erilaista tietoa lapsesta. Kasvatuskumppanuudessa siis toteutuu perhelähtöinen työmalli. (Kaskela & Kekkonen 2011, 18–19.) Karila ym. (2006, 107) painottavat, että haluttaessa vahvistaa vanhempien osallisuutta, on heidän ääntä kuunneltava ja toimintapatoja kehittävä siihen suuntaan, jotta todellinen osallisuus mahdollistuu.

Ammattitaito rakentuu kasvatuskumppanuudessa vuorovaikutustaitojen harjoittelusta, työntekijän oman toiminnan ja suhteissa olemisen reflektoinnista sekä yhteisen ymmärryksen etsimisestä kahdenkeskisissä vuorovaikutustilanteissa ja lapsen kasvuyhteisössä. Työntekijän suhde vanhempaan perustuu ammatilliseen perustehtävään lapsen hoitajana, opettajana ja kasvattajana. Merkityksellistä on miten kasvatuskumppanuudessa työntekijä oman ammatillisen osaamisen välittää ja tarjoaa. Ammatilaisen asiantuntemusta ei kadoteta tai häivytetä, vaan huomio kiinnitetään siihen miten hän tuo oman osaamisensa, tietonsa ja taitonsa sekä ymmärryksensä vanhemmille ja lapselle. Ammatilainen jakaa lapsen liittyviä havaintoja, käsityksiä, tietoa, ymmärrystä ja kokemuksia asiallisesti, kunnioittaen ja arkisesti. Hänellä on arvostava ja myönteisiä vaihtoehtoja hakeva työote suhteessa vanhempiin ja perheisiin. (Kaskela & Kekkonen 2011, 19–20.) Henkilöstön vastuulla on edellytyksien luominen kumppanuudelle sekä kasvatuserusteiden toteuttaminen kasvatusyhteistyössä osana lapsen varhaiskasvatus- ja perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä. (Kekkonen 2012, 42–43.) Kunnioittava käyttäytyminen on osa ammattitaitoa ja siksi neuvottelevan asenne on tärkeää, sillä neuvottelemalla on mahdollista päästä kaikkia tyydyttävään lopputulokseen (Järvinen 2011, 118).

Kasvatuskumppanuuden vastavuoroisen luonteen vuoksi on kysyttävä millä tavoilla vanhemmat ovat valmiita kumppanuuteen. Maarit Alasuutarin (2003) tutkimuksessa

Kuka lasta kasvattaa, on tutkittu vanhempien puhetapoja sekä tulkintakehyksiä vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen välisestä suhteesta. Vanhempien puheessa jaettu kasvatustehtävä näyttää tulevan hyväksytyksi eli vanhemmat ovat valmiita kumppanuuteen kasvatuksen ammattilaisten kanssa. (Karila 2006, 94.)

Lapselle ensiarvoisen tärkeä tunnesuhde on vanhempaa kohtaan. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena onkin vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Työntekijä tarvitsee tämän vuorovaikutuksen tukemiseksi tietämystä lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja kykyä sen edistämiseksi. Kaikkien päivähoidon lasten ja perheiden kohdalla on tärkeää kannatella heidän suhdettaan. Sen kannattelussa on keskeistä tehdä tilaa vanhempien kokemusten kuulemiselle. Työntekijälle on tärkeää, lapsi-vanhempi suhteessa ja sen vahvistamisessa, myönteisyyden tunnistaminen. (Kaskela & Kekkonen 2011, 23.)

Varhaiskasvattajan tehtävä on luoda kasvatuskumppanuudelle suotuisat puitteet sekä arvioida kriittisesti omia ajattelutapojaan osana ammatillista kehittymistään. Aina ei ole helppo tehtävä ymmärtää omasta elämästä poikkeavaa elämäntilannetta ja arvoja, mutta sen kohtaaminen on monelle varhaiskasvattajalle väistämätön haaste. Yksi keskeisimmistä kumppanuuden asenteellisista ehdoista onkin erilaisuuden hyväksyminen ja itsestä poikkeava kunnioittaminen. Kasvatuskumppanuudessa tätä odotetaan erityisesti ammattilaisilta, mutta osaltaan myös vanhemmilta. (Karila ym. 2006, 96.) Vanhemman ja ammattilaisen näkemykset omista rooleistaan ja vastuualueistaan yhteistyössä ja lapsen kasvatuksessa sekä kulttuurin ja arvojen yhteensopivuus ovat Keyesin (2002, 184) mukaan yhteydessä onnistuneeseen yhteistyöhön.

Lapsen kaksi kasvupaikkaa, koti ja päivähoito, muodostavat lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista eheyttä vahvistan kokonaisuuden kasvatuskumppanuudessa. Lapsen päivittäistä liikkumista päivähoiton ja kodin välillä helpottaa vanhempien ja henkilöstön säännöllinen vuoropuhelu. Lapsi käyttäytyy ja toimii eri tavalla kotona ja päivähoitossa. Siksi on ensisijaisen tärkeää, että vanhemmat kotona ja henkilöstö päivähoitossa saavat toisiltaan tietoa vuoropuhelun kautta lapsen toiminnasta, jotta molemmat osapuolet saavat laajemman, syvemmän ja monipuolisemman käsityksen lapsesta eri toimintaympäristöissä. (Kaskela & Kekkonen 2011, 24–25.)

Työntekijöiden tulee kasvatuskumppanuussuhteessa tukea vanhemmuutta ja kasvatustyötä yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä tarpeen vaatiessa ohjata perhe myös muiden palvelujen ja tukijärjestelmien piiriin tai ainakin tiedottaa niiden palveluista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002, 18.)

3.4 Kasvatuskumppanuutta hankaloittavat tekijät

Kasvatuskumppanuuden kannalta keskeisiin käsityksiin voi olla erilaisia mielipiteitä niin vanhemmilla kuin päiväkodin työntekijöillä. Käsitykset liittyvät mm. kasvatukseen, kasvatuksen arvopäämääriin, hyvään lapsuuteen, hyvän kasvatuksen menetelmiin, perheen tehtäviin ja vanhemmuuteen. Eriäviin mielipiteisiin on monia syitä, kuten erilaiset arvot ja elämänhistoria. Vanhemmat ja työntekijät ovat myös aina yksilöitä, joten yksilöhistorialliset kokemukset ovat läsnä vuorovaikutustilanteissa. (Karila 2006, 95.) Ristiriitatilanteissa haasteena on se, miten kuulla lapsen ääni ylhäältä päin, nähdä lapsen erilaisuus, tuoda esille lapsen etuja ja tarpeita sekä toisaalta ylläpitää työntekijöiden ja vanhempien kunnioitukseen ja kuulemiseen perustuvaa vuoropuhelua (Kaskela & Kekkonen 2011, 18).

Vanhempien voi olla hankala ottaa puheeksi työntekijän kanssa itseään askarruttavia asioita. Vanhemmat voivat ihmetellä tai olla huolissaan jostain päivähoitoon tai henkilöstöön liittyvästä asiasta, mutteivät rohkene ottaa asiaa puheeksi. Taustalla voi olla myös pelko lapsen joutumisesta kärsimään asian esille ottamisessa. Vanhempien valittaessa vähäpätöisiltä tuntuvista asioista, kuten kurarukkasen häviämisestä, työntekijä voi pyytää vanhemmat keskustelamaan asiasta tarkistaakseen, onko kyse jostain muusta, mikä naamioituu pienistä asioista valittamiseen. Kyse voikin olla asiasta, mitä vanhemmat eivät ole halunneet tai uskaltaneet ottaa puheeksi aikaisemmin. (Koivunen 2009, 174.)

Vanhemmat ja työntekijät voivat edustaa eri sukupolvia ja siten myös eri kasvatuskulttuureja. Kukin kasvattaja katsoo asioita omalta paikaltaan tuoden vuorovaikutustilanteisiin yksilöllisen henkilöhistorian lisäksi sukupolvensa näkökulman ja omat kasvatetuksi tulemisen kokemuksensa. (Korhonen 2006, 52.) Lisäksi nykypäivänä perheitä on monenlaisia ja perinteisen ydinperheen tilalle on muodostunut yhden vanhemman perheet, adoptioerheet ja uusperheet, jotka ovat uudenlaisia tapoja elää perhe-elämä (Keyes 2002, 180). Vanhemmat ja työntekijät voivat myös olla erimieltä siitä,

mitä lapselta odotetaan. Se voi heijastua lapsen päivähoitoon sopeutumiseen sekä vanhempien ja työntekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. (Poikonen & Lehtipää 2009, 82.)

Valmistuessaan työnohjaajaksi vuonna 2005 Helsingin yliopistosta, Pirjo-Leena Koivunen teki lopputyönsä aiheesta vanhempien ja työntekijöiden yhteistyötä vaikeuttavat ja kuormittavat tekijät. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeilla päiväkotien tiimeille, päiväkotien työntekijöiden vastatessa kyselyyn. Tulokset olivat työntekijöiden mietteitä siitä, mitkä asiat vaikuttavat yhteistyön hankaloitumiseen. Tutkimuksessa yhteistyötä hankaloittavat tekijät oli jaettu vanhempiin liittyviin, työntekijöihin itseensä kohdistuviin sekä rakenteellisiin tekijöihin. (Koivunen 2009, 176.)

Koivusen tutkimuksen mukaan vanhempiin liittyvistä tekijöistä vastauksissa painonettiin, etteivät vanhemmat ota aina vastaan tietoa omasta lapsesta sen liittyessä lapsen vaikeuksiin. Lisäksi vanhempien kiire, vaativat vanhemmat, vanhempien pahan olon purkaminen työntekijöihin, puutteelliset vuorovaikutustaidot, vanhempien keskinäiset erimielisyydet lapsen asioissa sekä vanhemman kiinnostus lapsen hoitopäivää kohtaan nousivat myös tutkimuksessa esille. Työntekijöihin liittyvät kasvatuskumppanuutta hankaloittavat tekijät olivat, että tuonti- ja hakutilanteissa on haastava keskustella vanhemman kanssa, vanhempien motivointi yhteistyöhön on vaikeaa, työntekijän ja vanhemman kemiat eivät kohtaa, työntekijöiden vaikeus auttaa moniongelmaisia perheitä, lapsen vaikeuksien puheeksi ottaminen vanhemman kanssa sekä puutteelliset vuorovaikutustaidot. Lisäksi tutkimuksessa saatiin vastauksia rakenteellisiin tekijöihin ja ne olivat ajan puute, monikulttuurisuus, resurssipula ja hoitosuhteen katkeaminen. (Koivunen 2009, 176.) Ajanpuutteeseen yhteistyössä voi vaikuttaa se, kuinka vaativaa tai aikaa vievää vanhemman työ on, jolloin vanhempien ja henkilökunnan väliseen suhteeseen käytettävissä oleva aika on rajallinen tai olematon (Keyes 2002, 180).

Myös Marjatta Kekkosen (2012) väitöskirjassa, Kasvatuskumppanuus puheena – varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä, on tutkittu kasvatuskumppanuutta ja erityisesti sitä, millä tavoin kasvatuskumppanuus toteutuu päivähoidossa. Tutkimuksessa nostetaan esiin mm. se, millä tavoin perheiden erilaiset lapsen kasvatukseen, hoitoon, huolenpitoon ja oppimiseen liittyvät arvot, asenteet, kysymykset, huolen ja tuen tarpeet tulkitaan. Tulkitaanko ne perheiden vajavaisuudeksi, osaamattomuudeksi, heikkoudeksi ja pärjäämättömyydeksi tai perheen yksi-

tyiseen sijoittuvan kasvatustehtävän ja yhteisöllisen luonteen ilmauksiksi, jossa vanhemmat jakavat omaa lasta ja hyvää lapsuutta koskevaa tietoa varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi Kekkosen mukaan varhaiskasvatuksen haasteena kasvatuskumppanuudessa on ratkaista kysymys siitä, miten henkilöstön vanhempien ja lasten välisessä vuorovaikutuksessa syntyvä tieto muunnetaan ja sisällytetään osaksi henkilöstön työkäytäntöjä, päivähoidon toimintamuotoja sekä varhaiskasvatussuunnitelmia. Toisin sanoen miten tieto, joka kasvatustilanteissa saadaan, muutetaan henkilöstön ja vanhempien välisissä kasvatustilanteissa pedagogisiksi, hoitollisiksi ja kasvatuksellisiksi sisällöiksi. Kekkosen mukaan tämä vaatii ennen kaikkea vuorovaikutuksessa ymmärtämistä. Työntekijä pyrkii rakentamaan ainutlaatuisen tietonsa pohjalta monipuolista kuvaa lapsen tilanteesta, ymmärtämään sekä jakamaan sitä. Tiedon hyödyntäminen siis vaatii työntekijän ammatillista osaamista.

Se, minkälaiseksi vanhemmat ja työntekijät ajattelevat oman roolinsa yhteisessä kasvatustehtävässä, vaikuttaa kasvatuskumppanuussuhteen syntymiseen ja kehittymiseen. Roolien erilaisuuteen vaikuttavat esimerkiksi se, että vanhempien kasvatusvastuu kohdistuu heidän omaan lapseensa ja työntekijöiden vastuu koko lapsiryhmään. Lapsen suhtautuminen on vanhemmilla tunteenomaisempaa ja kokonaisvaltaisempaa kuin kasvatuksen ammattilaisilla. Roolien luonnollisten erilaisuuksien tiedostaminen auttaa ymmärtämään paremmin vanhempien ja työntekijöiden asioiden tarkastelun erilaista näkökulmaa. Erilaisuutta tulisi pitää mahdollisuutena ja sen hyödyntäminen on lapsen, vanhemman ja työntekijän etu. (Poikonen & Lehtipää 2009, 74–75.)

Kasvatuskumppanuudessa vuoropuhelu henkilöstön ja vanhempien välillä avaa tilaa niin tavanomaisten vastoinkäymisten puheeksi ottamiselle kuin vakavimpienkin ongelmien ja lapsen erityisen tuen tarpeiden. Jo kasvatussuhteen alussa on tavoitteena luona riittävä luottamus myös hankalien asioiden puheeksi ottamiseen. Erityisesti ne tilanteet, joissa työntekijän havainnot ja käsitykset lapsen tarpeista ja tilanteesta, menevät ristiin vanhempien kanssa, vaativat erityisesti luottamusta. Toimivassa kasvatuskumppanuussuhteessa henkilöstö ja vanhemmat etsivät yhteistä ymmärrystä miten erilaisissa varhaislapsuuden toimintaympäristöissä elävälle lapselle turvataan ehjän kasvun, kehityksen ja oppimisen perusta. (Kaskela & Kekkonen 2011, 21.)

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET KASVATUSKUMPPANUUDESTA

Kasvatuskumppanuuden teoriaosuudessa käytetyistä lähdekirjallisuuksista nousee esille selkeästi muutama käytetyin nimi. Mm. Kirsti Karilan, Marjatta Kekkonen, Marja Kaskelan ja Maarit Alasuutarin teoksia on hyödynnetty lähdekirjallisuutena paljon, koska erityisesti he ovat tutkineet kasvatuskumppanuutta. Tässä luvussa esitellään väitöskirjoja ja opinnäytetöitä, joiden tuloksia vertaillaan tämän tutkimuksen tuloksiin luvussa 8.

Marjatta Kekkonen (2012) on tehnyt aiemmin luvussa 4 mainitun väitöskirjan Kasvatuskumppanuus puheena. Väitöskirjan tavoitteena oli tutkia sitä, millaisia puhetapoja käyttäen varhaiskasvatuksen ammattilaiset rakentavat kasvatuskumppanuuden merkityksiä. Siinä halutaan siis tietää, että millaisia vuorovaikutustapoja, suhteita ja toimijuuksia ammattilaiset tuottavat kuvatessaan varhaiskasvattajien, vanhempien ja lasten kohtaamisia eli mitkä yhteistyötä koskevat tulkinnat voidaan kuvata kasvatuskumppanuudeksi.

Perheterapiaan erikoistunut psykologi Maarit Alasuutari (2003) on tehnyt väitöskirjan tutkien kasvatuskumppanuutta teoksessa Kuka lasta kasvattaa? Tutkimuksen tarkoituksena on osallistua keskusteluun kasvatuksesta ja vanhemmuudesta sekä tutkia, miten kasvatusvastuu jakautuu kodin ja päiväkodin välillä. Lisäksi jo luvussa 2.3 mainittu, Alasuutari (2010) on tehnyt tutkimuksen lapsikohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista ja niiden tavoitteiden täyttymisestä. Tutkimuksen raporttina syntyi teos Suunniteltu lapsuus.

Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskuksessa toteutettiin vuonna 2009 valmistunut Paletti-tutkimus. Tutkimuksen tavoitteena oli perheiden arjen tutkiminen. Tutkimuksen pohjalta koottu teos Perhe-elämän paletti käsittelee luvussa 4 kasvatuskumppanuutta. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana on Pirjo-Liisa Poikosen ja Riina Lehtipään kirjoittama luku, jossa käsitellään päiväkotikäisten vanhempien tyytyväisyyttä yhteistyöhön ja kasvatuskumppanuuteen.

Lisäksi kasvatuskumppanuudesta on tehty paljon opinnäytetöitä. Tutkiessa Theseuksen (ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut verkossa) antia kasvatuskump-

panuus varhaiskasvatuksessa -asiasanoilla silmiin pistävää on se, että kasvatuskumppanuutta on tutkittu usein vain toisen osapuolen näkökulmasta. Jotta tämän tutkimuksen tuloksia voidaan verrata muihin tutkimuksiin, pyrittiin löytämään tutkimuksia, joissa on tutkittu sekä vanhempien, että työntekijöiden näkemyksiä.

Nimenomaan molempien, vanhempien ja työntekijöiden, näkemyksiä ovat tutkineet Virve Koponen ja Sari Taskila (2008) opinnäytetyössään ”Lapsen parhaaksi yhteisvoimin” – Kasvatuskumppanuus päiväkotia Aarteessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten päiväkodin työntekijät ja vanhemmat ymmärtävät kasvatuskumppanuuden. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin millaista tukea vanhemmat toivoivat päiväkodilta ja henkilökunnan kanssa toteutettavalta kasvatuskumppanuudelta sekä sen, vastasiko päiväkotinäihin tarpeisiin. Myös kasvatuskumppanuuden onnistumista ja onnistumiseen pyrkimistä tutkittiin.

Opinnäytetyössään, ”Kyllähän siinä paistaa se välittäminen...” – Kasvatuskumppanuuden toteutuminen kasvattajien ja vanhempien näkökulmasta Anjalan päiväkodissa, Heidi Stam (2012) on tutkinut kasvatuskumppanuuden toteutumista. Työn tarkoituksena oli tutkia kasvatuskumppanuuden toteutumista vanhempien ja varhaiskasvattajien näkökulmasta, käytössä olevia kasvatuskumppanuutta tukevia työmenetelmiä ja niiden merkityksiä. Työ toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja tutkimusaineisto kerättiin haastattelujen avulla.

Edellä mainitut opinnäytetyöt ovat lähtökohdiltaan hyvin samanlaisia tämän työn kanssa, mutta peilaamalla niiden tutkimuksen tuloksia tämän opinnäytetyön tuloksiin, pyritään löytämään uusia näkökulmia ja saada aikaan vertailua. Vertailua, tässä luvussa esitettiin tutkimuksiin, toteutetaan luvussa 8 Johtopäätökset, jossa kerrotaan myös tarkemmin edellä esiteltyjen tutkimusten tuloksia.

5 SUURSUON PÄIVÄKOTI

Tämän opinnäytetyön työelämäkumppanina toimii Suursuon päiväkotia ja erityisesti yhteistyötä on tehty päiväkodin isompien lasten ryhmässä toimivan lastentarhanopettajan kanssa. Tässä luvussa kerrotaan yleisesti Suursuon päiväkodista ja se pohjautuu Suursuon varhaiskasvatussuunnitelmaan (2007).

5.1 Kuvaus päiväkodista

Suursuon päiväkoti sijaitsee Kouvolassa Lehtomäen alueella. Rakennuksena päiväkoti on persoonallinen sen pastillin sävyisen ulkoasun sekä monimuotoisuuden ansiosta herättäen varmasti ohikulkijan huomion. Päiväkotia ympäröi niittymaisema ja aivan lähistöllä on hevostallit.

Päiväkodin lapsiryhmät on jaettu kahteen ryhmään, pienempiin alle 3-vuotiaisiin sekä isompiin 3–5-vuotiaisiin. Pienempien puolella on yhteensä 12 paikkaa ja kolme työntekijää: yksi lastentarhanopettaja ja kaksi lastenhoitajaa. Isompien puolella on 21 paikkaa ja neljä työntekijää: kaksi lastentarhanopettajaa, lastenhoitoja sekä erityisohjaaja. Tutkimuksen toteutushetkellä isompien ryhmässä oli 22 lasta.

Päiväkoti tarjoaa asiakkailleen pienen talon edut ollen tiivis yhteisö. Siellä työntekijät tietävät koko talon asiat ja tuntevat kaikki lapset vanhempineen, mikä luo yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunnetta. Vanhempien on helpompi jättää lapsi hoitoon, koska tietävät, että koko yhteisö osallistuu kasvatukseen.

Teoriaosuudessa on kuvattu omahoitajuutta, joka ei sen täydessä merkityksessä toteudu Suursuon päiväkodissa, vaan heillä on käytössä pedagoginen pienryhmätoiminta. Omahoitajuuteen kuitenkin viitataan tässä työssä, koska päiväkodin lapset on jaettu jokaisen työntekijän kesken ja työntekijä vastaa ”omien lastensa” varhaiskasvatussuunnitelmasta sekä varhaiskasvatuskeskustelusta. Päiväkodin arkikielessä tästä puhutaan omahoitajuutena.

5.2 Toiminta-ajatus

Peruskivenä ja päämääränä päiväkodin toiminta-ajatuksessa on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja turvaaminen. Suunniteltaessa, toteuttaessa ja arvioidessa kasvatustoimintaa on huomioitava lapsen yksilöllinen tunteminen ja kohtaaminen sekä lapsiryhmän suomat kasvatukselliset mahdollisuudet. Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys ovat siis tärkeitä kasvatustoiminnassa. Henkilöstön ammatillinen vastuullisuus näkyy vuorovaikutteisissa suhteissa lapsiin ja vanhempiin. (Suursuon varhaiskasvatussuunnitelma 2007, 3.)

5.3 Kasvatuskumppanuus Suursuon varhaiskasvatussuunnitelmassa

Suursuon varhaiskasvatussuunnitelmassa (2007, 10) kasvatuskumppanuus määritellään avoimeksi vuorovaikutukseksi perheen ja henkilöstön välillä. Päävastuu lapsen kasvatuksesta on vanhemmilla henkilökunnan toimiessa myötäkulkijana ja kasvatuksellisenä keskustelukumppanina perheen kanssa. Pohjatyön tekeminen kasvatuskumppanuudessa on tärkeää ajatellen yhteisiä kasvatusvuosia. Ongelmien ilmetessä on helpompi puhua, kun henkilöstö ja vanhemmat tuntevat toisensa. Suursuon päiväkodissa kasvatuskumppanuuden toteutumista edistetään omahoitajuudella. Jokapäiväinen yhteistyö on kuitenkin kasvatuskumppanuuden tärkein muoto.

5.4 Kasvatuskumppanuus koulutus

Kaikki Suursuon kasvatusvastuulliset työntekijät käyvät varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuskoulutuksen. Aikaisemmin vastaavasta koulutuksesta on puhuttu nimellä varhaisenvuorovaikutuksen (VaVu) koulutus, mutta nykyään se on Kasvun kumppanit eli Kasku. Koulutuksen päämääränä on antaa valmiudet kasvatuskumppanuuteen vanhempien kanssa. Sen metodeina toimii dialogiset ryhmäkeskustelut, demonstraatiot ja ryhmäharjoitukset. Koulutuksen aikana käydään läpi vanhemmuuden, lapsuuden, kasvattajuuden ja kumppanuusperusteisen asiakastyön teemoja. Koulutus koostuu neljästä kahden päivän mittaisesta jaksosta. Koulutukseen sisältyy ammatillinen työnmenetelmäohjaus, joka toteutetaan varsinaisten koulutuspäivien jälkeen. Työnmenetelmäohjauksen tarkoituksena on sitouttaa kasvatuskumppanuus käytäntöön. Myös työnmenetelmäohjauksen metodina käytetään dialogisia ryhmäkeskusteluja, joiden avulla koulutuksessa mukana olevat saavat käytännönläheistä tietoa toisiltaan sekä kasvatuskumppanuuden toteuttamistapoja. (Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuskoulutus – esite.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan kasvatuskumppanuuden toteutumista Kouvolalaisessa Suursuon päiväkodissa. Tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena keräten tutkimusaineisto kyselylomakkeiden avulla vanhemmilta ja työntekijöiltä. Tutkimukses-

sa haluttiin tuoda esille vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä siitä, miten kasvatuskumppanuus toteutuu.

6.1 Tutkimuksen eteneminen

Aihe opinnäytetyölle nousi helmikuussa 2014 keskustelussa työelämäyhteistyöstä Suursuon päiväkodin kanssa. Kasvatuskumppanuus nousi päiväkodin aihetoiveeksi ja heti alusta alkaen se tuntui sopivalta ja kiinnostavalta aiheelta. Aihe esiteltiin ideaseminaarissa maaliskuussa 2014 ja silloin ajatuksena oli tehdä kehittävä tutkimus aiheesta. Aiheeseen tutustuttiin sekä siitä kerättiin kirjallisuutta keväällä ja kesällä 2014. Kesän aikana oli myös ensimmäisen kerran tapaaminen niin työelämäkumppanin kuin opinnäytetyöohjaajaankin kanssa, saaden heiltä näkemyksiä ja toiveita tutkimukseen.

Syksyn 2014 aikana tehtiin tutkimussuunnitelma ja marraskuussa oli suunnitelmaseminaari, jonka jälkeen opinnäytetyöprosessi tuntui kunnolla alkavan. Suunnitelmaa laatiessani ymmärrettiin kehittävän tutkimuksen laajuus ja aiheesta päädyttiin tekemään tutkimus, jättäen kehittämisen työntekijöiden vastuulle tutkimuksen pohjalta. Alkuvuoden 2015 aikana alettiin todenteolla työstämään prosessia ja kirjoittamaan työn teoriaosaa. Samalla suunniteltiin myös kyselylomakkeita. Tutkimuslupa (liite 1) saatiin Kouvolan varhaiskasvatuksen palvelupäälliköltä helmikuussa 2015 ja heti sen jälkeen päästiin jakamaan kyselyt vanhemmille ja työntekijöille.

Työelämäkumppanin yhteyshenkilön eli päiväkodissa toimivan lastentarhanopettajan kanssa oli keskusteltu riskistä saada vanhemmilta vähän vastauksia, etenkin kun kyselyssä oli vain avoimia kysymyksiä, jotka vaativat ehkä enemmän ajatustyötä kuin monivalintakysymykset. Motivointikeinoja, joilla saada vanhemmat vastaamaan kyselyyn, pohdittiin paljon. Tutkimuksen toteuttamista päästiin pohjustamaan vanhemmilta ja työntekijöille vanhempainiltaan lokakuussa 2014. Heille kerrottiin opinnäytetyön aiheesta, tavoitteista ja toteutuksesta. Näin ollen he saivat siis tiedon tulevasta kyselystä hyvissä ajoin. He saivat myös esittää kysymyksiä ja toiveita tutkimukseen liittyen. Helmikuussa 2015 päästiin jakamaan kyselyt ja päiväkodille toimitettiin tiedote (liite 2) laitettavaksi päiväkodin seinälle vanhempien nähtäville kahta päivää ennen kuin kyselyjä oltiin menossa jakamaan. Tiedotteen avulla vanhemmat saivat muistutuksen aiheesta sekä osasivat varautua tulossa oleviin kyselyihin.

Kyselyt haluttiin mennä jakamaan päiväkotiin henkilökohtaisesti, koska osa lasten vanhemmista ja työntekijöistä olivat tulleet tutuksi jo harjoittelun aikana 2013. Tutkimukselle haluttiin tuoda ns. kasvot vanhempien ja työntekijöiden silmissä, minkä uskottiin motivoivan kyselyihin vastaamiseen. Kyselyjä oltiin jakamassa päiväkodilla yhteensä kahtena iltapäivänä, kun vanhemmat tulivat hakemaan lapsia. Samoina iltapäivinä kyselyt jaettiin henkilökohtaisesti myös työntekijöille. Kyselyjä jakaessa päästiin esittelemään tutkimuksen tekijä, vaihtamaan muutama sana kyselyn tarkoituksesta, mikä oli myös kerrottu saatekirjeissä (liite 3 ja liite 4), ja tiedustelemaan onko vastaajilla kysyttävää kyselyyn liittyen. Kyselyn jakotilanteet olivat hyvin onnistuneita, jättäen vaikutelman, että vanhemmat ja työntekijät mielellään vastaisivat kyselyyn.

Vastausaikaa kyselyyn vastaamiseen annettiin viikko eli 11.2.2015 asti. Määräaikaan mennessä kyselyjä oli palautettu vanhemmilta 11 (jaettu tässä vaiheessa 19) ja työntekijöiltä 2 (jaettu 4). Palautuspäivään mennessä oli vielä yksi perhe, joka ei ollut saanut kyselyä sairastelun vuoksi, joten vastausaikaa päätettiin jatkaa vielä seuraavan viikon loppuun eli 22.2.2015 asti. Uusi tiedote (liite 7) tehtiin päiväkodin seinälle, jotta vastaajat saavat tiedon vastausajan pidentämisestä. Tiedotteessa muistutettiin vielä tutkimuksen tärkeydestä sekä hyvästä mahdollisuudesta vanhemmille ja työntekijöille vastata nimettömään kyselyyn.

Uuden vastausajan umpeuduttua vastauksia oli palautettu vanhemmilta 13 kpl (jaettu 20 kpl) ja työntekijöiltä edelleen 2 kpl (jaettu 4 kpl). Työntekijöiden pieni vastausprosentti harmitti kovasti, etenkin, kun vanhemmista suuriosa oli vastannut kyselyyn ja vielä selkeästi paneutunut vastaamiseen. Vanhempia kohtaan koettiin epäoikeudenmukaisena, etteivät kaikki työntekijät vastannut kyselyyn, joten Suursuon päiväkodin johtajaan otettiin yhteyttä, josko hän saisi motivoitua loputkin työntekijöistä vastaamaan, olihan tutkimus tilattu päiväkodilta.

Vastausaikaa pidennettiin ja 4.3.2015 saatiin viimeisetkin työntekijöiden kyselylomakkeet takaisin. Kävi ilmi, että työntekijöiden vastaaminen oli venynyt kiireestä johtuen eikä esim. haluttomuudesta. Tutkimusaineisto analysoidaan ja tutkimuksen tuloksia esitellään luvussa 7 Tutkimuksen tulokset. Ennen sitä perehdytään kuitenkin vielä tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin, kohderyhmään sekä tutkimuksessa käytettyihin menetelmiin.

6.2 Tutkimuskysymykset

Tieteellisessä tutkimuksessa, kuten opinnäytetyössä, on aina tutkimusongelma, jota lähdetään ratkaisemaan erilaisilla tutkimusmenetelmillä. Tutkimusongelma rajaa koko opinnäytetyötä, joten sen määrittely ja rajaaminen on tärkeää. Tutkimusongelma muutetaan usein tutkimuskysymyksiä tutkimusprosessin helpottamiseksi. Muuntamalla ongelma onnistuneesti kysymykseksi, saadaan runko opinnäytetyölle. Kysymysten asettelun avulla määrätään, millaiset vastaukset aineistolla saadaan. Vastaukset tutkimuskysymykseen vastaavat samalla tutkimusongelmaan, minkä avulla tuotetaan ratkaisu tutkimuksen tutkimusongelmaan. (Kananen 2014, 32, 36.)

Tässä tutkimuksessa varsinainen tutkimusongelma on kasvatuskumppanuuden toteutumisen tarkastelu. Ongelma on muutettu tutkimuskysymykseksi, jotka tarkentavat työn tutkimuksen tarkoitusta. Tutkimuksessa etsitään vastausta pääkysymykseen mitä Suursuon päiväkodin 3–5-vuotiaiden ryhmän työntekijät ja lasten vanhemmat ajattelevat kasvatuskumppanuuden toteutumisesta? Etsin vastausta kysymykseen, koska haluan selvittää, ajattelevatko työntekijät ja vanhemmat samalla vai eritavalla kasvatuskumppanuudesta aiheuttaen mahdollisia ristiriitoja käytännön yhteistyötön.

Pääkysymystä tarkentavia alakysymyksiä tutkimuksessa ovat: Miten työntekijät ja vanhemmat pyrkivät edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista konkreettisin keinoin? Minkälaisia asioita kasvatuskumppanuudessa pidetään tärkeänä ja mitä ei? Mitä vanhemmat odottavat työntekijöiltä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen ja toisinpäin? Näiden kysymysten avulla pyritään saamaan vastaus siihen kohtaavatko työntekijöiden ja vanhempien näkemykset kasvatuskumppanuudesta. Tarkoituksena ei ole suoranaisesti yhdistää heidän ajatusmaailmojaan vaan tuoda ajatuksia näkyviksi, jotta työntekijät ja vanhemmat osaavat suhtautua toistensa ajatuksiin kasvatuskumppanuutta ajatellen. Ajatusten näkyväksi tuominen mielestäni helpottaa kasvatuskumppanuuden käytännön toteutumista ja työntekijät saavat tutkimuksen kautta mahdollisia kehittämistoiveita.

6.3 Kohderyhmä

Tutkimus toteutettiin Suursuon päiväkodin isompien lapsiryhmän työntekijöille ja vanhemmille eli ryhmälle, jossa on 3–5-vuotiaita lapsia. Isompien ryhmän työntekijät

ja vanhemmat valittiin tutkimuksen kohteeksi, koska tämän ikäisten lasten päivähoitossa kasvatuskumppanuus näkyy selkeämmin kuin pienempien eli 1–3-vuotiaiden päivähoitossa, jossa kasvatuskumppanuus on enemmän lapsen hoitoon kuin kasvatukseen liittyvää. Isompien päivähoitossa kasvatuskumppanuus on monipuolisempaa ja siinä pystytään lapsen iän ja kehitystason myötä keskittymään lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen selkeämmin. Lisäksi 3–5-vuotiaiden ryhmä on kooltaan suurempi ja näin ollen kyselyyn vastaavia vanhempia ja työntekijöitä saatiin enemmän.

Tutkimus haluttiin toteuttaa tutkien sekä vanhempien, että työntekijöiden näkemyksiä. Perheet ovat päivähoiton asiakkaita, joten on tärkeää saada tietoa asiakkaiden näkemyksistä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Työntekijöiden näkemykset otettiin tutkimukseen mukaan, jotta tutkimuksesta saadaan kattava ja monipuolinen. Tutkittaessa vanhempien sekä työntekijöiden näkemyksiä, tutkimuksesta tulee kokonaisuus, jossa on huomioitu kahden kasvatuskumppanuuteen kuuluvan tahon näkemyksiä. Tutkimuksessa halutaan selvittää, poikkeako näkemykset kasvatuskumppanuuden toteutumisesta vanhempien ja työntekijöiden välillä, joten molempien osapuolien näkemysten tutkiminen on tutkimuksen kannalta välttämätöntä.

Ryhmässä oli tutkimushetkellä yhteensä 22 lasta ja neljä työntekijää. Kaksi perhettä jouduttiin kuitenkin rajaamaan pois aineiston keruusta, koska heidän kanssaan kyselyn täyttäminen olisi vaatinut tulkkia. Kolmen lapsen kohdalla vanhemmat ovat eronneet, joten heille annettiin kaksi kyselyä, omat molempiin talouksiin. Lisäksi ryhmässä on kahdet sisarukset ja heidän perheisiinsä annettiin yksi kysely. Näin ollen vanhemmille annettiin yhteensä 20 kyselyä ja työntekijöille neljä.

6.4 Tutkimusmenetelmät ja toteutus

Tässä luvussa tarkastellaan menetelmiä, joita tutkimuksessa on käytetty. Ensin käsitellään laadullista tutkimusta, sen jälkeen kyselyä eli menetelmää, jonka avulla tutkimusaineisto kerättiin sekä aineiston analysointimenetelmiä: teemoittelua ja tyypittelyä.

6.4.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena, koska pyrittiin saamaan konkreettista tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta juuri kyseessä olevassa päiväkodissa, jotta päiväkodin työntekijät ja vanhemmat saisivat kuvan, onko tarvetta kehittää kasvatuskumppanuutta Suursuon päiväkodissa. Laadullisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä, eli miten reaali maailman ihmiset kokevat ja näkevät (Kananen 2014, 19). Tässä työssä tämä tarkoittaa sitä, miten työntekijät ja vanhemmat näkevät ja kokevat kasvatuskumppanuuden toteutumisen.

Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on yleensä todellisen elämän kuvaaminen. Siinä pyritään kuvaamaan jotakin tapahtumaa tai ymmärtämään tiettyä toimintaa. Se perustuu pieneen tapausmäärään, jossa tulkitaan nykyajassa tapahtuvaa ilmiötä sen todellisessa tilanteessa. (Metsämuuronen 2008, 9.) Tämä mahdollistaa tulkittavan ilmiön syvällisemmän ymmärtämisen, kun sitä peilataan todellisiin tapahtumiin (Kananen 2014, 19). Laadullinen aineiston keruumenetelmä valittiin tähän työhön, koska halutaan saada tutkittavasta aiheesta yksilöllistä sekä konkreettista tietoa. Laadullisessa tutkimuksessa onkin tärkeää, että henkilöt, joilta tieto kerätään, tietävät tutkittavasti ilmiöstä mahdollisimman paljon omistaen myös kokemusta asiasta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85). Tässä tutkimuksessa kyselyyn vastaajilla on omakohtaista tietoa ja kokemusta tutkittavasta aiheesta. Voidaan sanoa, että työntekijöillä ja vanhemmilla on käytännönkokemusta kasvatuskumppanuudesta, ja lisäksi työntekijöillä on ammatillista tietoutta ja osaamista.

6.4.2 Kyselyt

Tutkimus koostuu erilaisten menetelmien valitsemisesta ja käytöstä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on useita erilaisia tiedonkeruumenetelmiä, joiden avulla kerätään tutkimusaineisto. Yleisimpiä menetelmiä ovat havainnointi, haastattelu ja kyselyt. (Kananen 2014, 65.) Tämän työn aineistonkeruumenetelmäksi valittiin kyselyt. Kyselyn idea on hyvin yksinkertainen. Halutessamme tietää, mitä joku ihminen ajattelee tai toimii niin kuin toimii, on järkevää kysyä asiaa häneltä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.) Tutkimusaineisto haluttiin kerätä mahdollisimman laajalta ryhmältä ja kyselylomakkeiden avulla tämä oli paremmin toteutettavissa kuin haastattelemalla. Haastattelemalla saman kohderyhmän, olisi pitänyt sopia haastattelu aika yli 20 vastaajan kanssa.

Kyselylomakkeen täyttö ei vaadi kyselyyn vastaajilta niin paljon aikaa, kuin haastattelu, sekä kyselyyn vastaajat voivat itse päättää heille parhaimman ajankohdan kyselyyn vastaamiseen. Kyselylomakkeen avulla kyselyyn vastaajan henkilöllisyys ei paljastu, mikä rohkaisee vastaajia vastaamaan totuudenmukaisesti. Lomakekyselyssä tarkoituksena on kysyä tutkimuksen ongelman asettelun kannalta merkityksellisiä kysymyksiä, eikä kysyä mitä tahansa sellaista, mitä olisi mukavaa tai hyödyllistä tietää. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75).

Tutkimuskysymykset ohjasivat kyselylomakkeisiin valittuja kysymyksiä. Lisäksi kyselylomakkeen kysymysten laatimisessa suuntaa antoi syvälinen tutustuminen kasvatuskumppanuuden teorian tietoon sekä aikaisemmat aiheesta tehdyt tutkimukset. Teorian tiedon avulla saatiin tietoon pääkohdat kasvatuskumppanuudesta, mikä auttoi löytämään kasvatuskumppanuuden kannalta keskeisiä aiheita kyselylomakkeisiin. Ilman teorian tietoon tutustumista, kyselylomakkeen kysymykset olisivat voineet olla irrallisia koko työn kannalta eikä olisi välttämättä osattu nostaa esiin kasvatuskumppanuuden kannalta tärkeitä teemoja. Aikaisempien tutkimuksien avulla saatiin tietoa siitä, minkälaisia vastauksia muut tutkijat ovat kysymyksiinsä saaneet eli minkälaiset kysymykset ovat antaneet laajasti tietoa ja mitkä suppeammin. Hyödyntämällä aikaisempia tutkimuksia kyselylomakkeen kysymysten muodostamisessa, pystyttiin löytämään vastaustensaannin kannalta olennaisimmat kysymykset. Lisäksi isossa roolissa kysymysten muodostamisessa oli yhteistyökumppani eli Suursuon päiväkoti. Yhteyshenkilön kanssa pystyimme kokoamaan kysymykset, jotka arvioitiin antavan parhaiten tietoa juuri Suursuon päiväkodille.

Avoimien kysymysten avulla vastaajalle annetaan mahdollisuus sanoa se, mitä hänellä on todella mielessään, kun taas monivalintakysymyksillä annetaan vastaajalle valmiit vastausvaihtoehdot (Hirsjärvi ym. 2009, 201). Tässä työssä kyselylomakkeeseen valittiin vain avoimia kysymyksiä, jotta vastaajat pystyivät kertomaan omakohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Monivalintakysymyksillä olisi saanut suuntaa antavaa tietoa tyytyväisyydestä kasvatuskumppanuuteen, mutta silloin tutkimuksen tavoitteet eivät olisi täyttyneet.

Sekä työntekijöiden, että vanhempien kyselylomakkeen alkuun oli pohjustettu kasvatuskumppanuuden määritelmä suoraan Suursuon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmasta: ”Kasvatuskumppanuus on avointa vuorovaikutusta perheen ja päiväkodin

henkilökunnan välillä. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä lapsen hyväksi. Päävastuu lapsen kasvatuksesta on vanhemmilla. Henkilökunta toimii myötäkulkijana ja kasvatuksellisenä keskustelukumppanina perheen kanssa. Toimiva kasvatuskumppanuus antaa lapselle mallin hyvästä aikuisten välisestä yhteistyöstä. Kasvatuskumppanuuden pohjatyön tekeminen on tärkeää, jos ajatellaan tulevia yhteisiä kasvatuvuosia. Kun tunnemme toisemme ja voimme keskustella kaikenlaisista asioista, on helpompi puhua myös silloin, kun ilmenee ongelmia.” Sama määritelmä haluttiin tuoda sekä työntekijöiden, että vanhempien kyselylomakkeen alkuun, jotta se tuo vastaajille saman kuvan kasvatuskumppanuudesta. Tällä määritelmällä annettiin suuntaa vastaajille siitä, mitä kasvatuskumppanuus on, mutta ei kuitenkaan pystytty vaikuttamaan siihen, että vastaajat vastaavat täysin tämän määritelmän pohjalta. Vastaajien lähtökohdat kasvatuskumppanuuden tietoudesta vaihtelevat vastaajien välillä varmasti olemattomasta työntekijöiden laajaan ammatilliseen tietouteen. Tämän määritelmän avulla kuitenkin pyrittiin varmistamaan, että jokaisella vastaajalla on pienikin tieto kasvatuskumppanuudesta.

Kyselyt jaettiin päiväkodissa henkilökohtaisesti työntekijöille sekä vanhemmille lapsen hakutilanteessa. Koska kaikki ryhmän lapset eivät olleet hoidossa päivänä, jolloin kyselyjä jaettiin, myös seuraavana päivänä niitä mentiin jakamaan. Jokaisen kysely oli laitettu suljettavaan ja nimettömään kirjekuoreen, jotta vastaaja pystyi palauttamaan kyselyn samaan kirjekuoreen takaisin. Kyselyn lisäksi kirjekuorissa oli saatekirje, jossa kerrottiin mm. tutkimuksen tavoitteista ja toteutuksesta. Suljetut kirjekuoret palautettiin takaisin päiväkotiin lapsen tuonti- tai hakutilanteessa ja näin ollen kyselyyn vastaaminen vaati vastaajilta aikaa vain sen täyttämiseksi. Vastausaika oli määritelty vanhempien vanhempainillassa antaman toiveen mukaan lyhyeksi, ja sen perusteella päädyttiin, että vastausaika annettiin yksi viikko. Vanhemmat toivoivat vastausajan olevan lyhyt, jotta kyselyyn vastaaminen ei jäisi heiltä roikkumaan ja mahdollisesti unohtuisi.

Kyselylomaketta käytettiin myös työntekijöiden vastauksien saamiseen, jotta työntekijät voivat täyttää lomakkeet haluamanaan ajankohtana. Vastausten saantia ajateltiin työntekijöille suullisesti haastatteleamalla, mutta aineiston analysoimiseksi koettiin helpommaksi, kun sekä vanhemmat, että työntekijät vastaavat kyselyyn kyselylomakkeiden avulla. Tällöin työntekijöiden ja vanhempien vastauksia on helpompi verrata

toisiinsa ja kyselylomakkeen avulla myös työntekijät saivat valita itselleen sopivan ajan kyselyyn vastaamiseen.

Työntekijöiden ja vanhempien kyselyiden kysymykset olivat lähes samat, mutta niiden muotoilussa oli hieman eroa, jotta kysymys saatiin suunnattua juuri työntekijälle ja juuri vanhemmille. Esimerkiksi ensimmäinen kysymys vanhemmille oli: Pidätkö kasvatuskumppanuutta tärkeänä lapsesi päivähoidon kannalta? Kun taas vastaava kysymys oli asetettu työntekijöille muotoon: Pidätkö kasvatuskumppanuutta tärkeänä työssäsi? Samankaltaisissa kysymyksissä haettiin samaan asiaan vastausta ja näin ollen työntekijöiden ja vanhempien vastauksia pystyttiin vertailemaan keskenään kysymys kysymykseltä.

6.4.3 Teemoittelu

Teemoittelu on yleensä suositeltava aineiston analysointi tapa silloin, kun halutaan ratkaista jotakin käytännöllistä ongelmaa. Tällöin aineistosta voidaan poimia olennaisista tietoa käytännöllisen tutkimusongelman kannalta. (Eskola & Suoranta 2008, 178.) Tässä tutkimuksessa tutkimuksen kohteena oli nimenomaan käytännön toiminta ja siksi teemoittelu oli perusteltu aineiston analysointimenetelmä.

Teemoittelun kautta kulkee yleensä ensimmäinen lähestyminen aineistoon, nostamalla esiin tutkimuskysymyksiä valaisevia teemoja. Aineistosta voidaan poimia keskeiset aiheet, joiden avulla esittää aineistoa erilaisten kysymystenasetteluiden avulla. (Eskola & Suoranta 2008, 174.) Teemoittelu oli tässä tutkimuksessa tehty jo kyselylomakkeita laatiessa. Kyselylomakkeisiin (liite 5 ja liite 6) valittiin kuusi avointa kysymystä, jotka edustavat omia teemojaan. Esimerkiksi kysymyksessä 1 vastaajalta on kysytty onko kasvatuskumppanuus tärkeää, miksi? Näin ollen kysymyksen teemana oli kasvatuskumppanuuden tärkeys vastaajan mielestä. Tuloksia analysoidessa vastauksia käsiteltiin kysymys kysymykseltä, tarkastellen aina yhden kysymyksen vastauksia kerrallaan. Poikkeuksena kysymykset 3 ja 4, joissa ensin kysyttiin vastaajan omaa näkemystä siitä, miten hän mielestään konkreettisesti edistää kasvatuskumppanuuden toteutumista ja seuraavassa kysymyksessä miten hänen mielestään toinen osapuoli edistää kasvatuskumppanuuden toteutumista. Näiden kysymysten kohdalla tapahtui ristiinasettelua. Esimerkiksi työntekijä vastaa kysymykseen 3, miten hän edistää konkreettisesti kasvatuskumppanuuden toteutumista. Vanhemmille suunnatussa kyselyssä ky-

symyksessä 4 kysyttiin, miten työntekijä edistää konkreettisesti kasvatuskumppanuuden toteutumista. Näitä kahta vastausta vertaamalla tutkimuksessa päästiin selvittämään kohtaavatko työntekijän omat näkemykset vanhempien näkemyksiä. Sama asia toteutui myös toisinpäin.

Teemoittelun avulla kaikki vanhempien ja kaikki työntekijöiden vastaukset jaettiin jokaisen kyselylomakkeen kysymyksen alle. Tämä tiivistäminen tehtiin erilliselle paperille. Esimerkiksi kysymyksessä 6, jossa kysyttiin mahdollisia kehittämistoiveita kasvatuskumppanuutta ajatellen, kirjoitettiin ranskalaisin viivoin kaikki vastauksissa tulleet kehittämissuositukset allekkain. Jos sama asia oli sanottu täysin samoin kahdessa vastauksessa, kirjoitettiin vain toinen vastauksista. Sen sijaan, jos kehittämistoive oli sama, mutta perustelut sille olivat erilaiset, kirjoitettiin molemmat vastaukset. Näin ollen kaikkien vastaajien vastaukset ja perustelut huomioitiin.

Yleensä tutkimusraportissa esitetään teemojen käsittelyn yhteydessä sitaatteja eli aineistosta lainattuja kohtia. Niiden tarkoituksena on havainnollistaa esimerkkejä tarjoten lukijalle todiste, että tutkijalla on todella ollut jokin aineisto, johon analyysi pohjataan. Tutkimusraportti ei ole vain kokoelma erilaisia ja peräkkäisiä sitaatteja vaan siinä pitää myös näkyä tutkijan omia kommentteja ja tulkintaa. Sitaattien tulisi olla harvittuja. (Kauppinen & Puusniekka 2006.) Myös tässä tutkimusraportissa käytettiin kyselyyn vastaajien lainauksia eli sitaatteja. Sitaatit havainnollistavat tutkimusaineiston analysointia luvussa 6, jolloin lukija näkee esimerkkejä siitä, mitä vastaaja on kysymykseen vastannut. Sitaatteja käytettiin sekä vanhempien, että työntekijöiden vastauksien havainnollistamiseen. Sitaatit erottuvat tekstissä kursivoinnilla ja sisennyksellä.

6.4.4 Tyypittely

Teemoittelun jälkeen analysointia voidaan jatkaa pidemmälle rakentamalla vastauksista yleisempiä tyyppejä, jolloin aineisto esitetään yhdistettyjen tyyppien eli eräänlaisten mallien avulla. Tyypittely edellyttää yleensä aina jonkinlaista tarinajoukon jäsentämistä, kuten teemoittelua. Parhaimmillaan tyypit kuvaavat aineistoa laajasti ja mielenkiintoisesti, mutta silti taloudellisesti. (Eskola & Suoranta 2008, 181.) Kyseessä ei siis ole vastaajien tyypittely, vaan heidän tarjoamansa informaation (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Tässä työssä teemoittelun jälkeen analysointia jatkettiin tyypittelyyn. Tyypittely tapahtui niin, että ensin kaikista vanhempien vastauksista pyrittiin erottelemaan samankaltaisuudet ja eroavaisuudet. Tyypittelyssä apuna käytettiin erivärisiä kyniä, yhden värin edustaessa aina tiettyä tyyppiä. Värien käyttö oli nopea ja helppo tapa löytää samaa tyyppiä edustavat näkemykset. Esimerkiksi kysymyksessä 2, jossa kysyttiin miten kasvatuskumppanuus näkyy konkreettisesti Suursuon päiväkodin arjessa, pyrittiin löytämään samantyyppisiä vastauksia. Tämän kysymyksen kohdalla yleisimmäksi vastaukseksi nousi keskusteleminen, josta tuli yksi vastauksen tyyppi. Raportoinnissa tyypittelyä hyödynnettiin, niin, että tuloksia tuotiin esille tyypeittäin tuoden esille myös miksi keskusteleminen on vastaajien mielestä tärkeää kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Tässä esimerkki selkiyttämään tyypittelyn hyödyntämistä tässä työssä: ”Vanhempien vastauksissa selkeästi eniten huomioitiin päivittäiset kuulumisen vaihtamiset, jossa kerrotaan miten hoitopäivä on mennyt, mitä lapsi on tehnyt ja miten hoitopäivä on sujunut. Vastauksissa koetaan, että henkilökunnalta saa päivittäin tietoa oman lapsen asioista ja henkilökunnalta on helppo kysyä ja henkilökunnan puoleen voi kääntyä. Toisaalta pieni osa vastaajista koki kuulumisten vaihtamisen myös pinnalliseksi ja ”pakolliseksi pahaksi”, jolloin yhteistyöhön kodin ja päiväkodin välillä ei paneuduta. Samaa pinnallisuutta pieni osa koki myös Vasu-keskusteluissa.” Raportoinnissa on siis tuotu esille itse tyyppi (keskusteleminen/kuulumisten vaihtaminen), miksi se on tärkeää, konkreettisia esimerkkejä sekä mitä kehittävää tyyppissä on.

Tutkimusaineiston analysointi ja raportointi tehtiin yhteenvetojen pohjalta, jolloin käsiteltyyn asiaan tehtiin pieni merkki muistuttamaan, että ko. asia on raportoitu. Raportointi tehtiin tyypeittäin. Kun sekä vanhempien että työntekijöiden vastaukset oli raportoitu, siirryttiin vertailemaan niitä keskenään yhteenvedon avulla. Erilliselle paperille kirjatut vanhempien ja työntekijöiden vastaukset laitettiin allekkain ja etsittiin yhtäläisyyksiä aiemmin käytettyjen värien avulla. Värien avulla oli helppo löytää vanhempien ja työntekijöiden vastauksista yhtäläisyydet ja eroavaisuudet. Yhteenveto tehtiin jokaisen kyselylomakkeessa esitetyn kysymyksen alle. Tämän jälkeen käytiin vielä varmuudeksi kaikki kyselylomakkeet läpi, verraten vastauksia erilliselle paperille kirjattuihin yhteenvetoihin, jotta varmistuttiin jokaisen näkemyksen esiin tuomista.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen ydinasia on kerätyn aineiston analysointi, tulokset ja johtopäätökset, sillä niihin tutkimuksen alussa jo tähdätään. Se, millaisia vastauksia tutkimusongelmiin saadaan, selviää analysointi vaiheessa. (Hirsjärvi 2009, 221.) Tässä luvussa esitellään tutkimustulokset ja seuraavassa, luvussa 8, niistä nousseet johtopäätökset.

Opinnäytetyön tutkimusaineisto koostuu vanhempien ja työntekijöiden palauttamista kyselylomakkeista, joiden pohjalta tuloksia lähdettiin analysoimaan. Vanhemmille jaettiin yhteensä 20 kyselylomaketta ja niistä takaisin saatiin 13 vastausprosentin ollessa 65. Työntekijöiltä kyselylomakkeita palautui kaikki jaetut neljä eli heidän kohdallaan vastausprosentti oli 100. Vastauksista huomasii vastaajien paneutumisen asiaan, koska määrällisesti vastaukset olivat pääosin kattavia. Osa vastaajista oli vastannut kysymyksiin yhdellä lauseella, mutta suurin osa useammalla lauseella. Kaikki palautetut kyselylomakkeet oli kirjoitettu käsin. Yhdistämällä kaikki käsin kirjoitettu teksti yhdeksi kokonaisuudeksi, aineiston määräksi saatiin 19 täyttä sivua tekstiä. Vastaajia ollessa yhteensä 17, tämä tarkoittaa siis sitä, että keskimäärin jokainen vastaaja kirjoitti yli yhden täyden A4-sivun käsin kirjoitettua tekstiä.

Tutkimustulokset on esitelty niin, että ensin käsitellään jokaisen kysymyksen kohdalla vanhempien vastauksia ja sen jälkeen työntekijöiden. Poikkeuksena kohta 7.1.4., jossa ensin esitellään työntekijöiden omat näkemykset siitä, miten he edistävät mielestään kasvatuskumppanuuden toteutumista ja sen jälkeen vanhempien näkemykset, miten heidän mielestään työntekijät edistävät kasvatuskumppanuuden toteutumista. Tämän kysymyksen kohdalla haluttiin esitellä ensin työntekijöiden vastaukset, koska selkeyden vuoksi koettiin, että ensin käsitellään heidän vastaukset, joita kysymys koskee. Näin ollen työntekijöiden vastauksista saadaan pohja vanhempien vastauksille.

Sen jälkeen, kun yhden kysymyksen kohdalla on esitelty vanhempien ja työntekijöiden vastaukset, verrataan niitä keskenään. On siis luotu jokaisen kysymyksen vanhempien ja työntekijöiden vastauksista vertailu. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mieltävätkö vanhemmat ja työntekijät kasvatuskumppanuuden toteutumisen Suursuon päiväkodissa samalla vai eri tavalla. Vertailu haluttiin tehdä jokaisen kysymyksen kohdalla suoraan aineiston esittelyn jälkeen, jotta lukijalla on tuoreessa muistissaan sekä vanhempien, että työntekijöiden vastaukset. Eli ensin esitellään kysely-

lomakkeiden ensimmäisen kysymyksen vanhempien ja työntekijöiden vastaukset ja sen jälkeen verrataan vastauksia keskenään. Tämän jälkeen siirrytään seuraavaan kysymykseen jne. Jokaisessa kohdassa esittely ja tulosten vertaaminen tapahtuu samalla tavalla. Viimeisessä kohdassa, eli kohdassa kehittämistoiveita, vertailua ei tehty, koska kehittämistoiveiden näkyväksi tuominen tuo kysymyksen tarkoituksen esiin.

7.1 Kasvatuskumppanuuden tärkeys

Ensimmäisen kysymyksen avulla haluttiin saada vastaus koetaanko kasvatuskumppanuus tärkeänä päivähoitossa. Kysymys oli asetettu vanhemmille muotoon: Pidätkö kasvatuskumppanuutta tärkeänä lapsesi päivähoidon kannalta? Miksi? Kysymyksessä haluttiin tuoda esille vastauksen peilaaminen lapsen päivähoidon kannalta, koska kasvatuskumppanuus on lapsen etu. Kysymyksessä haluttiin myös perusteltu vastaus, miksi kasvatuskumppanuutta pidetään tärkeänä ja miksi taas ei.

Vanhempien näkemykset

Vanhemmille suunnatussa kyselyssä kaikki vastaajat pitivät kasvatuskumppanuutta tärkeänä. Kasvatuskumppanuus on ilmiönä melko uusi ja moneen suuntaan ajatuksia vievä, mikä näkyi myös vanhempien vastauksissa. Kasvatuskumppanuuden tärkeyttä oli perusteltu hyvin laajasti, monelta eri kannalta. Melkein jokaisesta vastauksesta pystyttiin nostamaan uusi asia miksi kasvatuskumppanuus on tärkeää. Useimmissa vastauksissa nostettiin esille se, että lapsi viettää paljon aikaa päiväkodissa. Sen huomioimisen tärkeys nousi vastauksissa esille, jotta vanhemmat ja työntekijät vetävät ”yhtä köyttä” ollen samaa mieltä ja samalla linjalla asioista. Lapsen kannalta on tärkeää, että vanhemmat ja henkilökunta toimivat yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Pidän, sillä mitä sujuvampaa yhteistyö päivähoidon ja kodin välillä on, helpompi lapsen on sopeutua päiväkodin arkeen ja tuoda myös päiväkodissa omaksuttua kotiin, kun vanhemmat ja päiväkotitietävät missä mennään.

Kasvatuskumppanuus miellettiin vanhempien mielestä tärkeänä myös siksi, että

- lapsi voi olla erilainen päivähoitossa kuin kotona

- lapsi oppii, että aikuiset kommunikoivat keskenään ja lasten kanssa
- lapsella on myös muita aikuisia, joiden kanssa keskustella asioista
- lapsen etu tulee olla keskeisessä asemassa
- jokainen lapsi on oma persoonansa, eikä heitä voi hoitaa massana.

Työntekijöiden näkemykset

Työntekijöiden vastauksista kävi myös ilmi, että jokainen vastaaja pitää kasvatuskumppanuutta tärkeänä. Työntekijöiden vastauksista löytyi vanhempien vastausten tapaan monenlaisia syitä miksi kasvatuskumppanuus on tärkeää, työntekijöiden vastausten kuitenkin tukiessa toisiaan. Kasvatuskumppanuutta pidetään tärkeänä, koska yhteisenä päämääränä on luoda lapselle hyvä ja turvallinen lapsuus, se auttaa asettamaan kasvatustavoitteita ja se on tärkeää lapsen sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen kannalta. Kasvatuskumppanuuden avulla luodaan lapselle turvallinen kasvuympäristö sekä lisätään vanhempien ja työntekijöiden molemminpuolista ymmärrystä lapsesta. Kasvatuskumppanuudessa luodaan samanlaiset linjat päiväkotiin ja kotiin, mikä tuo hyviä tuloksia haasteellisiin esim. käytöksen pulmiin.

Päiväkodin henkilökunta voi tukea ja auttaa elämän erilaisissa haasteissa tai olla vaan rinnalla kulkija.

Vertailua

Tutkimuksen kannalta tärkein tieto saatiin jo ensimmäisen kysymyksen kohdalla eli pitääkö vastaaja kasvatuskumppanuutta tärkeänä. Kaikkien vastaajien mielestä kasvatuskumppanuus on tärkeää. Perustellessaan mielipidettään vastaajat ovat antaneet hyvin erilaisia perusteluja.

Vertaillen vanhempien ja työntekijöiden vastauksia keskenään voidaan huomio kiinnittää siihen, että molempien osapuolten vastauksissa selkeä pääpaino kasvatuskumppanuuden tärkeydelle on lapsen etu. Sekä vanhemmat, että työntekijät ovat vastausten perusteella sitä mieltä, että kasvatuskumppanuutta toteutetaan, jotta lapselle suodaan mahdollisimman hyvä ja yhtenevä kasvatus kotona ja päiväkodissa.

Vastauksissa vanhempien ja työntekijöiden välillä ei löydy juurikaan selkeitä mielipide eroja ja tämä johtuu todennäköisesti siitä, että vastauksissa on tuotu hyvin monenlaisia näkemyksiä siitä, miksi kasvatuskumppanuus on tärkeää. Mielestäni monenlaiset näkemykset voivat avata vanhempien ja työntekijöiden silmiä, siitä miten moninainen ilmiö kasvatuskumppanuus on ja miten kasvatuskumppanuussuhteessa on toimittava yksilölliset tarpeet huomioon ottaen.

7.2 Kasvatuskumppanuuden näkyminen Suursuon arjessa

Kysymyksessä kaksi haluttiin saada vastaus kysymykseen miten kasvatuskumppanuus näkyy vastaajan mielestä Suursuon päiväkodin arjessa. Kysymyksessä haluttiin saada siis konkreettisia tilanteita esille, joissa vastaajat kokevat kasvatuskumppanuuden toteutumisen.

Vanhempien näkemykset

Lähes kaikissa vanhempien vastauksissa esille nousivat päivittäiset kuulumisen vaihtamiset, jossa kerrotaan miten hoitopäivä on mennyt, mitä lapsi on tehnyt ja miten päivä on sujunut. Vastauksissa koetaan, että henkilökunnalta saa päivittäin tietoa oman lapsen asioista (hyvistä ja huonoista) ja henkilökunnalta on helppo kysyä sekä henkilökunnan puoleen voi kääntyä. Toisaalta pieni osa vastaajista koki kuulumisten vaihtamisen pinnalliseksi ja ”pakolliseksi pahaksi”, jolloin yhteistyöhön kodin ja päiväkodin välillä ei paneuduta. Samaa pinnallisuutta pieni osa vastaajista koki myös vasukeskusteluissa.

Kanssakäymisessä vanhemman ja työntekijän välillä ilmapiiri koetaan avoimeksi ja vuorovaikutus hyväksi. Vastauksissa koettiin, että yhteistuumiin puututaan muuttuviin tilanteisiin kunnioituksen ollessa molemminpuolista.

Henkilökunnalta saa päivittäin tietoa oman lapsen asioista ja vanhempana minun on helppo kysyä/kääntyä henkilökunnan puoleen. Ilmapiiri on avoin.

On mukavaa, kun henkilökunta kyselee välillä myös lasten vanhempien kuulumisia, ja osoittaa aitoa kiinnostusta.

Omahoitajuus nousi myös vanhempien vastauksista esille kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Lisäksi konkreettisia kasvatuskumppanuustilanteita ovat vastausten mukaan vasukeskustelut ja yhteiset tapahtumat kuten vanhempainillat.

Työntekijöiden näkemykset

Myös työntekijöistä suurin osa oli sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus näkyy päivittäisissä keskusteluissa vanhempien kanssa esim. lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Näissä tilanteissa on mahdollisuus luoda turvallinen ja luottamuksellinen suhde. Kaikkien vastaajien mielestä vasukeskustelut ovat konkreettisesti näkyviä tilanteita kasvatuskumppanuudessa Suursuon päiväkodissa. Tiimipalavereissa työntekijät tuovat esille vasussa/muissa vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa esiin tulleita asioita, joita pidetään tärkeänä lapsen kannalta. Näissä keskusteluissa pystytään luomaan yhteinen linja ja perheistä tiedetään muutakin kuin lapsen nimi, mikä auttaa ymmärtämään lasta paremmin.

Kuljemme tuntosarvet pystyssä, jotta olemme tavoitettavissa silloin kun huomaamme vanhempien tarvitsevan keskustelu/muuta apua. Avoimuus, kiireettömyys, vaikeiden asioiden esiin nostaminen luo hyvän pohjan keskusteluille.

Vertailua

Vanhempien ja työntekijöiden vastauksista nousi suurimpana esille, että kasvatuskumppanuus näkyy päivittäisissä kohtaamisissa lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Vaikka suurin osa vastaajista oli tätä mieltä, se ei kuitenkaan tarkoita, että kasvatuskumppanuuden toteutuminen juuri näissä tilanteissa olisi itsestään selvää. Siksi onkin hyvä tuoda työntekijöille sekä vanhemmille esille, että nämä nopeat kuulumisten vaihtamiset ovat niitä tärkeimpiä kasvatuskumppanuuden toteutumisen tilanteita. Nämä tilanteet vaativat kärsivällisyyttä sekä vanhemmilta, että työntekijöiltä, koska aika on rajallista. Siksi onkin tärkeää osata pyytää aikaa keskustelemiseen puolin ja toisin, jos jokin tilanne sitä vaatii.

Vasukeskustelut järjestetään Suusuon päiväkodissa kerran vuodessa jokaiselle lapselle ja ne nousivat myös tärkeäksi kasvatuskumppanuuden toteutumisen tilanteeksi. Kokonaisuudessaan vanhemmat ja työntekijät näkevät melko samalla tavalla kasvatuskumppanuuden toteutumisen. Kun näkemykset vanhempien ja työntekijöiden välillä kohtaavat, kasvatuskumppanuuden konkreettinen toteuttaminen onnistuu paremmin ja molemmat osapuolet osaavat nähdä nämä tilanteet sekä arvostaa niitä kasvatuskumppanuuden kannalta.

7.3 Vanhemmat kasvatuskumppanuutta edistämässä

Kolmannessa kysymyksessä pyrittiin tuomaan esille keinoja, joilla vastaaja itse pyrkivät edistämään konkreettisesti kasvatuskumppanuuden toteutumista. Neljäs kysymys oli se, millä konkreettisilla tavoilla he kokevat toisen osapuolen edistävän kasvatuskumppanuutta. Näistä ensimmäinen kysymys oli asetettu muotoon: Millä konkreettisilla tavoille pyrit itse edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista? Ja toinen kysymys muotoon: Millä konkreettisilla tavoilla mielestäsi vanhemmat/henkilöstö pyrkii edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista? Näiden kahden kysymyksen avulla haluttiin päästä vertailemaan sitä, miten esim. vanhemmat itse kokevat edistävänsä kasvatuskumppanuutta ja miten työntekijät näkevät, että vanhemmat edistävät kasvatuskumppanuutta. Sama vertailu saadaan myös toisinpäin. Näiden kysymysten tarkoituksena on tuoda ilmi se, kokeeko esim. työntekijä edistävänsä kasvatuskumppanuutta monilla konkreettisilla keinoilla, mutta vanhemmat eivät osaa niitä nimetä. Tällöin työntekijä saa vertailun perusteella mahdollisuuden miettiä tarvitseeko hänen tuoda esille tulevaisuudessa erilaisia tapoja, jotka viestittyvät myös vanhemmille.

Vanhempien omat näkemykset

Lähes kaikkien vanhempien vastauksista esille nousi suurimpana tekijänä keskusteleminen. Vanhemmat kokevat keskustelevänsä kasvatuskumppanuutta edistävästi työntekijöiden kanssa mm. lapsen asioista, tarvittaessa perheen asioista, kertomalla muutoksista perheen tai lapsen elämässä ajoissa. Keskustelun kerrotaan olevan avointa.

Kerron esim. jos lapsella on ollut väsymystä, kiukuttelua, huono aamu tms. Jos jokin kasvatuksellinen asia mietityt-

tää, saatan kysyä työntekijöiltä neuvoa. Yritän puhua mahdollisimman avoimesti lapsen asioita.

Vastausten perusteella vanhemmat kokevat edistäviä tapoja olevan myös kyselemisen henkilökunnalta, miten lapsen hoitopäivä on mennyt, kyselemällä lapselta kotona, miten päivä on mennyt, tuomalla avoimesti esiin ”toiveita” oman lapsen hoidossa, kuuntelemalla/toteuttamalla henkilökunnan toiveita. Palautteen antaminen koettiin myös kasvatuskumppanuutta edistäviksi tekijöiksi sekä osallistuminen vasukeskusteluihin.

Haluan toimia lapseni parhaaksi. Velvollisuuteni on toimia avoimesti vuorovaikutuksessa päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Olen toivonut avointa yhteydenpitoa päiväkodin kanssa, ja kommunikointi on toteutunut puolin ja toisin ihanteellisesti. Jos jokin asia on askarruttanut, olen heti ottanut asian puheeksi.

Työntekijöiden näkemykset, miten vanhemmat edistävät kasvatuskumppanuutta

Työntekijöiden näkökulmasta vanhemmat edistävät kasvatuskumppanuuden toteutusta esim. osallistumalla vasukeskusteluihin, olemalla kiinnostuneita oman lapsen päivittäisistä kuulumisista sekä lapsen kehityksestä ja hyvinvoinnista. Vanhemmat avautuvat niistä asioista, jotka luulevat vaikuttavan lapsen päivään sekä kasvuun ja kehitykseen. Osa vanhemmista kysyy neuvoa esim. haastaviin tilanteisiin. Työntekijöiden vastauksista kävi ilmi, että em. vastaukset ovat suuntaa antavia, mutteivät toteudu välttämättä kaikkien vanhempien kohdalla.

Ihanteellisessa tilanteessa vanhemmat ovat kiinnostuneita lapsestaan ja päivittäisistä kuulumisista. Haastavissa tilanteissa vanhemmat saattavat kysyä tukea ja neuvoa päiväkodin henkilökunnalta.

Vertailua

Vastauksissa vanhemmat kokevat edistävänsä kasvatuskumppanuuden toteutumista mm. keskustelemalla ja kyselemällä lapsen päivästä työntekijöiden kanssa. Myös työntekijät tunnistivat vanhempien toimivan näin, mutta eivät kokeneet sitä kaikkien vanhempien kohdalla. Työntekijät odottavat, että vanhemmat kertoisivat niistä asioista, jotka luulevat vaikuttavan lapsen päivään, kasvuun ja kehitykseen. Uskon, että tässä on haasteellinen asia, koska näkemykset vanhempien ja työntekijöiden välillä eivät välttämättä aina kohtaa siitä, mitä päiväkodin on oleellista tietää ja mitä välttämättä ei. Esimerkiksi vasukeskusteluissa työntekijöiden voisi olla hyvä kertoa ja täsmentää vanhemmille sitä, mitä he odottavat vanhempien kertovan lapsen tai perheen asioista päiväkodille sekä perustella sitä, miksi näiden asioiden tietäminen on tärkeää lapsen kannalta.

7.4 Työntekijät kasvatuskumppanuutta edistämässä

Työntekijöiden omat näkemykset

Työntekijät kokevat itse edistävänsä kasvatuskumppanuutta olemalla aidosti kiinnostuneita lapsen ja heidän perheidensä kuulumisista, luomalla luontevan ja luottamuksellisen suhteen lapsiin ja heidän vanhempaisiin, kertomalla päivittäin lasta koskevista asioista, olemalla luottamuksellisia sekä aitoja välittäviä aikuisia. He pyrkivät jatkuvaan puheyhteyteen vanhempien kanssa sekä kunnioittamaan vanhempien ratkaisuja muistaen kuitenkin oman asemansa kasvatusalan ammattilaisena.

Aitoa kuuntelemista, varata aikaa vanhemmille, jos on tarvetta keskusteluun lapsen asioista.

Lisäksi työntekijät pyrkivät jutustelemaan lapsen kanssa niin, että hän huomaa äidin ja isän sekä työntekijän ”vetävän yhtä köyttä”. Esimerkiksi pukemistilanteessa lapselle voi sanoa ”äiti toivoi sinun laittavan päälle nämä vaatteet”, jolloin lapsi huomaa vanhempien ja työntekijöiden tekevän yhteistyötä.

Vanhempien näkemykset, miten työntekijät edistävät kasvatuskumppanuutta

Lähes kaikki vanhemmat kokevat vastauksien perusteella, että työntekijät edistävät kasvatuskumppanuuden toteutumista keskustelemalla ja kyselemällä. Vastausten perusteella työntekijät viestivät aktiivisesti päivän tapahtumista sekä tiedottavat mahdollisista lapsen ongelmista ajoissa. Pienessä osassa vastauksista kävi myös ilmi päinvas-
taisuutta, eli koettiin, ettei työntekijä edistä kasvatuskumppanuutta juuri mitenkään, jos vanhempi ei itse ole aktiivinen ja kysele.

Vanhemmat kokivat myös, että työntekijät keskustelevat lapsen kanssa päivän aikana mieltä askarruttavista asioista. Omahoitajuus, vasukeskustelut sekä vanhempainillat ovat myös vanhempien mielestä tapoja, joilla työntekijät edistävät kasvatuskumppanuutta, mutta esim. vasukeskusteluissa pieni osa vastaajista toivoi syvällisempää keskustelua aikaisempaan nähden. Vastauksista tuli ilmi, että työntekijät kunnioittavat lasten vanhempia ja heidän toiveitaan esim. ajassa, jonka lapsi nukkuu päivänunilla. Lisäksi työntekijät antavat ja ottavat palautetta vastaan. Kasvatuksellisiin ja kehityksellisiin asioihin kiinnitetään huomiota.

Henkilöstö puhuu paljon lapsen asioista ja päiväkodin arjesta keskustelun ollessa avointa.

Vertailua

Suurimmaksi osaksi vanhempien ja työntekijöiden vastauksissa kohtasivat näkemykset siitä, miten työntekijät edistävät kasvatuskumppanuuden toteutumista. Keskusteleminen ja kyseleminen nousivat työntekijöiden ja vanhempien vastauksissa esille eniten. Eli vertaamalla lukua 6.4. myös työntekijät edistävät kasvatuskumppanuuden toteutumista samalla tavalla kuin vanhemmat eli keskustelemalla ja kyselemällä. Kasvatuskumppanuuden toteutumisen kannalta on tärkeää, että molemmat osapuolet kokevat samojen konkreettisten tilanteiden edistävän. Jos toinen osapuoli ei koe esimerkiksi keskustelemista yhtä tärkeänä asia, kuin toinen osapuoli, voisi keskustelu jäädä vajavaiseksi. Niin kuin teoriaosuudessa luvussa 2.5. on tuotu ilmi, on tärkeää, että vuorovaikutuksessa molemmat osapuolet ovat läsnä ja ymmärtävät tilanteen merkityksen.

7.5 Vaikeista asioista puhuminen

Seuraavaksi vanhemmilta kysyttiin: Koetko voivasi puhua henkilöstölle vaikeista asioista? Jos et, miksi? Tutkimuskysymysten kannalta tämä kysymys ei ole ehkä oleellinen, mutta päiväkodin toiveena se haluttiin ottaa mukaan selvittämään, kokevatko vanhemmat voivansa puhua vaikeista asioista henkilökunnalle. Tähän liittyen haluttiin yhdistää työntekijöiden kohdalla se, kokevatko työntekijät olevansa valmiita kuuntelemaan vanhempaa esim. vaikeissa asioissa ja miten se näkyy konkreettisesti. Työntekijöille kysymys oli asetettu muotoon: Koetko olevasi valmis kuuntelemaan vanhempaa (esim. vaikeissa asioissa)? Miten se näkyy konkreettisesti työssäsi?

Vanhempien näkemykset

Vanhempien vastauksista kävi ilmi, että lähes kaikki kokevat voivansa puhua työntekijöille vaikeista asioista. Joillekin vastaajista tällainen tilanne oli jo tullut, mutta ei kaikille. Vastausten perusteella koettiin, että henkilökunnalla voi tarvittaessa puhua vaikeista asioista, koska henkilökunta on avointa ja helposti lähestyttävää sekä upeaa.

Pienessä osassa vastauksista tuli myös ilmi pinnallinen suhde työntekijöihin, koska päiväkodissa on mm. usein uusia työntekijöitä. Sen perusteella vaikeista asioista ei koeta voivan puhua. Vastauksissa tuotiin myös esille, että kaikista asioista ei tarvitse kertoa ”vaikka omahoitaja mukava onkin”.

Työntekijöiden näkemykset

Työntekijöiden vastausten perusteella heistä kaikki kokevat olevansa valmiita kuuntelemaan vanhempia.

Mielestäni työhömmme kuuluu ottaa vastaan myös ”vaikeita” asioita. Meidän tulee osata olla tuki perheille, jos itse ei osaa eikä tiedä mitä tehdä, niin sitten asioista tulee ottaa selvää ja ohjata eteenpäin. Tärkeää on kuitenkin, että kuuntelee ja on oikeasti kiinnostunut.

Työntekijät pyrkivät olemaan vanhempien tavoitettavissa tai palaamaan asiaan mahdollisimman pian esim. varaamalla aikaa tapaamiseen tai puhelinkeskusteluun.

Taidan olla harjaantunut siihen (kuuntelemiseen). Ja koulutukset ovat tuoneet rohkeutta ottaa vaikeatkin asiat esille.

Kyllä. Yritän olla mahdollisimman rehellinen omista näkemyksistä ja ottamaan vanhempien näkemykset huomioon.

Vertailua

Suurimmaksi osaksi vanhemmat olivat sitä mieltä, että pystyvät tarpeen vaatiessa puhumaan työntekijöille vaikeista asioista ja kaikki työntekijät kokevat myös olevansa valmiita kuuntelemaan vanhempia. Niin kuin aiemmin on jo mainittu, uskon, että myös tässä asiassa on olennaista molempien osapuolien tiedostamien siitä, mitä työntekijöiden tulisi tietää perheistä ja toisinpäin. Tämän lisäksi tärkeää on se, että työntekijät todellakin ”kulkevat tuntosarvet pystyssä” ja ovat valmiita kuuntelemaan vanhempien aina tilanteen niin vaatiessa. Myös vanhemmilla on oma vastuunsa siitä, että he uskaltavat kertoa vaikeatkin asiat, jotka ovat oleellisia lapsen kannalta. Tärkeää vaikeista asioista puhumisessa ja kuulemisessa on luottamuksellinen suhde, joka on yksi tärkeä kasvatuskumppanuuden toteutumisen ehto.

7.6 Kehittämistoiveet kasvatuskumppanuutta ajatellen

Kyselyssä haluttiin antaa vastaajalle mahdollisuus antaa kehitysehdotuksia ja palautetta kasvatuskumppanuuteen liittyen. Koska työni on tutkimus, eikä kehittävä työ, kyselyn avulla vastaajat saavat tuoda kehitysehdotuksensa esille, jotka tuodaan päiväkodin tietoon. Näin työntekijät saavat näkemyksiä, mitä kasvatuskumppanuuteen liittyen voisi päiväkodissa kehittää.

Vanhemmilta nousseet kehittämistoiveet

Useassa vanhempien vastauksessa mainittiin, että tiedon jakamista varten voisi olla jokin sähköinen tapa, kuten sähköpostilista, tekstiviestit tai Wilma (jota myös kouluissa käytetään tiedon jakamiseen). Seinällä olevat tiedotteet jäävät vanhempien mu-

kaan usein huomaamatta. Lisäksi sähköisen tiedon jakamisen avulla vanhempien ja työntekijöiden välinen yhteys koettiin voivan olla toimivampaa, kun aina ei ehkä ole aikaa kasvokkain keskustelulle. Pieni osa vastaajista koki vanhempainillan pinnalliseksi ja vanhempia väheksyväksi.

Toiveena vanhempien vastauksissa tuli, että luottamukselliset asiat hoidetaan kahden kesken ja omahoitajan kanssa. Lisäksi toivotaan, että mahdollisiin ongelmakohtiin puututaan mahdollisimman varhain ja pidetään yhteinen linja lapsen kasvatuksessa päivähoidossa ja kotona. Ennen hoidon aloittamista toiveena olisi tietää enemmän hoitajista.

Kehittämistoiveen avulla annettiin myös positiivista palautetta henkilökunnalle:

Kiva ajatus järjestää keväällä yhteinen toiminnallinen ”kevätkuuhla”. Juuri tällaiset mielestäni lisäävät/edistävät avointa vuorovaikutusta perheen ja päiväkodin henkilökunnan välillä.

Ei tarvetta, sujuu erinomaisesti.

Suursuon päiväkotiki on paikka, jonne koko perhe kokee palaavansa aina positiivisin mielin. Tämä on ollut meille todella tärkeää – onhan päivähoidolla suuri rooli koko perheen arjessa, ja myös lapsen tulevaisuudessa. Kiitos!

Työntekijöiltä nousseet kehittämistoiveet

Kehittämistoiveita tuli myös työntekijöiltä. Suurimpana nousi toive vanhempien kertovan enemmän niistä asioista, jotka luulevat vaikuttavan lapsen päivään sekä kasvuun ja kehitykseen. Lisäksi toivottiin, että vanhemmat pyytävät rohkeasti neuvoa työntekijöiltä miten toimia lapsen kanssa esim. jossakin hankalassa tilanteessa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käsitellään tutkimustuloksista nousseita johtopäätöksiä. Tutkimustuloksia peilataan tutkimukselle määriteltyyn tutkimusongelmaan sekä tutkimuskysymyksiin. Lisäksi tutkimuksen tuloksia, tutkimuskysymyksiä ja – tutkimusongelmaa verrataan luvussa 4 esiteltyihin aikaisempiin kasvatuskumppanuudesta tehtyjen tutkimusten tuloksiin.

Tutkimuksen pääkysymyksen tarkoituksena oli etsiä vastausta siihen, mitä Suursuon päiväkodin 3–5-vuotiaiden ryhmän työntekijät ja vanhemmat ajattelevat kasvatuskumppanuuden toteutumisesta? Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus toteutuu Suursuon päiväkodissa. Se toteutuu parhaiten päivittäisissä kohtaamisissa lapsen tuonti- ja hakutilanteissa, jolloin vanhemmat ja työntekijät keskustelevat keskenään sekä kyselevät asioita pääosin lapseen liittyen. Nämä kohtaamiset mielletään avoimiksi ja vuorovaikutukseltaan hyväksi. Pieni osa vastaajista kuitenkin koki, että nämä keskustelut ovat pinnallisia ja vanhemman ollessa aktiivinen, saa työntekijöiltä vastauksia. Kasvatuskumppanuus siis toteutuu Suursuon päiväkodissa, mutta se vaatii hieman panostusta ja yksilöllisten tarpeiden täyttämistä, jotta saavutetaan kaikkia miellyttävä kasvatuskumppanuus. Tähän päästäkseen on luotava entistä avoimempi ilmapiiri ja osapuolten on rohkeasti esitettävä toisilleen toiveita, jotta tiedetään, mitä toinen osapuoli kasvatuskumppanuuden toteutumiselta odottaa ja toivoo. Vastausten perusteella työntekijöiden ja vanhempien näkemykset kohtaavat suurelta osin toisensa, eikä näin ollen vastausten perusteella nousut tekijöitä, jotka aiheuttaisivat ristiriitoja kasvatuskumppanuuden toteutumiseen käytännön työssä.

Vastaavanlaisia tutkimustuloksia on saanut myös Heidi Stam (2012) opinnäytetyössään. Myös hänen tutkimuksestaan nousee esille, että kasvatuskumppanuus vanhempien ja työntekijöiden välillä toteutuu selkeimmin päivittäisissä kohtaamisissa sekä kasvatuskeskusteluissa. Myös Sari Taskila ja Virve Koponen (2008) ovat saaneet samansuuntaisia tutkimustuloksia opinnäytetyössään. Lisäksi Taskilan ja Koposen tutkimuksessa esiin on nostettu lapsen osallisuus eli vastaajat kokevat lapsen olevan yhteistyön keskiössä. Paletti-tutkimuksen pohjalta Pirjo-Liisa Poikonen ja Riina Lehtipää (2009) löysivät selkeää tyytyväisyyttä vanhempien ja työntekijöiden välisestä kasvatuskumppanuudesta. Erityisesti tyytyväisyyteen vaikutti luottamuksellisuus sekä avoimuus.

Tutkimuksen pääkysymyksen tarkentamiseksi tehtiin alakysymyksiä. Ensimmäisessä alakysymyksessä haluttiin selvittää sitä, miten työntekijät ja vanhemmat pyrkivät edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista konkreettisilla keinoilla? Kyselylomakkeessa (liite 5 ja liite 6) tätä asiaa kysyttiin suoraan vastaajalta itseltään sekä vastaajaa pyydettiin tarkastelemaan millä konkreettisilla keinoilla toinen osapuoli hänen mielestään edistää kasvatuskumppanuuden toteutumista. Näiden kysymysten avulla päästiin siis tarkastelemaan miten vastaaja itse, sekä miten toinen osapuoli näkee konkreettiset kasvatuskumppanuutta edistävät tilanteet. Suurimmaksi osin vastaajien omat näkemykset menivät toisen osapuolen näkemyksien kanssa yksiin, eli suurempia ristiriitoja ei ilmennyt. Konkreettisesti tämä näkyy varmasti arjen tilanteissa, kuten vanhemman ja työntekijän kohtaamisissa sekä vasukeskusteluissa, joissa he keskustelevat lapsen asioista merkityksellisesti ja tavoitteellisesti. Näkemällä kasvatuskumppanuuden toteutuminen lähes samalla tavalla, edistetään sen kokonaisvaltaista toteutumista.

Taskilan ja Koposen (2008) tutkimuksessa nousee myös esille konkreettisina tilanteina päivittäiset kohtaamiset, jossa kasvatuskumppanuutta edistetään. Varsinaisesti heidän tutkimuksessa ei ole kysytty suoraan, miten vastaaja pyrkii edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista konkreettisesti vaan tutkimustuloksista on poimittu tilanteista, jossa kasvatuskumppanuus konkreettisesti toteutuu. Lisäksi työntekijät korostavat tuloksissa nimenomaan avointa kohtaamista vanhempien kanssa. Heidi Stamin (2012) tutkimuksessa työntekijöiden vastauksista löytyi yhteneväisyys siitä, että kasvatuskumppanuus toteutuu jokapäiväisenä vuorovaikutuksena, eli kohtaamisena, kuunteluna, keskusteluna ja päivittäisistä asioista kertomisena, vanhempien kanssa. Lisäksi vanhempien vastauksista suurimpana esille nousi se, että kasvatuskumppanuus toteutuu kasvatuskeskusteluissa eli vasuissa, jossa vanhemmat kokivat voivansa tuoda näkemyksiään esiin ja siellä ne otetaan huomioon.

Toisena tarkentavana alakysymyksenä oli se, minkälaisia asioita kasvatuskumppanuudessa pidetään tärkeänä ja mitä ei? Kysymyslomakkeita laatiessa kuitenkin keskityttiin enemmän siihen miksi kasvatuskumppanuus koetaan tärkeänä. Kasvatuskumppanuus on laaja ilmiö ja yhtä oikeaa vastausta ei ole siihen, miksi se on tärkeää. Tämä näkyi myös vastauksissa, joissa vastaajat antoivat hyvin erilaisia merkityksiä siihen, miksi kasvatuskumppanuus on tärkeää. Tämä on kuitenkin positiivinen asia, kun ajatellaan miten yksilöllisiä jokainen perhe ja työntekijä on. Yksilöllisyys täytyy huomioida myös kasvatuskumppanuuden toteutumisessa, jolloin on muistettava, että jokai-

sella ihmisellä voi olla oma näkemys ja ajatus. Tärkeintä on nähdä nämä mielipiteet ja arvostaa niitä. Kyselylomakkeessa ei pyydetty vastaajaa erittelemään, minkälaisia asioita hän ei pidä kasvatuskumppanuudessa tärkeänä. Tärkeämpää loppujen lopuksi tässä tutkimuksessa oli saada tieto siitä, mitä pidetään tärkeänä ja mitä voisi kehittää. Kehittämistoiveita vastaaja sai esittää kyselylomakkeen (liite 5 ja liite 6) viimeisessä kysymyksessä.

Kolmas ja viimeinen tarkentava alakysymys oli, mitä vanhemmat odottavat työntekijöiltä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen ja toisinpäin? Tutkimuksen toteutuksen jälkeen on mielenkiintoista lähteä pohtimaan miksi tämä tarkentava alakysymys ei suoranaisesti näy kyselylomakkeen toteutuksessa. Ehkä kyselylomaketta laatiessa on pyritty keskittymään enemmän tähän hetkeen ja siihen miten kasvatuskumppanuus tällä hetkellä näkyy ja toteutuu. Vastauksista voidaan kuitenkin poimia tähän kysymykseen liittyviä vastauksia. Esimerkiksi työntekijöiden vastauksista esille nousi se, että he toivoisivat kaikkien vanhempien kertovan avoimemmin perheen ja lapsen asioista. Joidenkin perheiden kohdalla vastausten mukaan tämä toteutuu hyvin, muttei kaikkien. Yksittäisissä vanhempien vastauksissa nousi esille yksilöllinen huomioiminen. Suurin osa oli sitä mieltä, että heidät huomioidaan kohtaamisissa hyvin, mutta aivan kaikki eivät olleet tätä mieltä. Kyselylomakkeissa ei siis suoranaisesti kysytty mitä vastaaja odottaa toiselta osapuolelta kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Kehittämiskohteita kasvatuskumppanuuteen liittyen kysyttiin vastaajilta, mutta vastaukset eivät kuitenkaan juurikaan kohdistuneet siihen, mitä toiselta osapuolelta odotetaan. Jatkossa vastaavanlaisessa tutkimuksessa voisi kysyä selkeämmin vastaajalta, mitä hän toiselta osapuolelta odottaa.

Poikosen ja Lehtipään (2009) mukaan Paletti-tutkimuksessa nousi esille, että vanhemmat ja työntekijät edellyttävät kasvatuskumppanuuden toteutumiselta molemminpuolista luottamusta ja kunnioitusta. Stamin (2012) tutkimuksessa esille nousi, että vanhemmat odottavat kuulevansa enemmän lapsen hoitopäivästä, erityisesti leikeistä ja ilon aiheista sillä päivän rutiineista ja mahdollisista ongelmatilanteista tiedotettiin hyvin.

Tutkimusongelmana oli kasvatuskumppanuuden toteutumisen tarkastelu. Kasvatuskumppanuus toteutuu Suursuon päiväkodissa hyvin. Tämä näkyy vanhempien ja työntekijöiden keskustelemisena keskenään sekä lapsen kanssa. Suuria näkemyseroja van-

hempien ja työntekijöiden välillä ei noussut esille, vaan molemmat osapuolet ajattelevat kasvatuskumppanuudesta melko samalla tavalla. Kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi vastausten perusteella työntekijöiden tulisi kohdata vanhemmat vielä hieman yksilöllisemmin, jotta heidän toiveensa ja tarpeensa kuultaisiin. Suurimmassa osassa vastauksista tämä toteutuu hyvin, mutta koska kaikki vastaajat eivät olleet täysin tyytyväisiä, on siihen kiinnitettävä huomiota. Lisäksi vanhempien tulisi hieman avoimemmin kysyä, pyytää apua sekä kertoa lapsen asioista työntekijöille. Jos vanhempi ei ole varma mitkä asiat työntekijöiden on oleellista tietää, tulisi siitä keskustella avoimesti. Perustellessa mielipiteensä työntekijät ja vanhemmat ymmärtävät paremmin toisiaan sekä toistensa näkemyksiä. Kasvatuskumppanuus on lapsen etu, jolloin vanhempien ja työntekijöiden tulee osata ottaa huomioon toistensa näkemykset, muistaen, että kaikista asioista ei aina olla, eikä pidäkään olla, samaa mieltä. Tärkeintä on löytää linja joka palvelee lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista.

9 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

9.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkijan on otettava huomioon monia eettisiä kysymyksiä tutkimuksen teossa. Peruskysymykset etiikassa ovat kysymykset hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä. Hyvässä tutkimuksessa edellytetään, että tutkimuksen teossa noudatetaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä. (Hirsjärvi ym. 2009, 23.) Tuomi ja Sarajärvi (2009, 127) erottelevat hyvän tutkimuksen kriteereiksi mm. tutkimuksen sisäisen johdonmukaisuuden sekä eettisen kestävyyden. Sisäisellä johdon mukaisuudella tarkoitetaan esim. tutkimusraportissa sitä, miten ja minkälaisia lähteitä käytetään. Eettisellä kestävyydellä sen sijaan tarkoitetaan luotettavuutta eli sitä, miten tässä tapauksessa laadullisesta tutkimuksesta saadaan laadukas.

Kauppisen ja Puusniekan (2006) mukaan eettisen näkökulmat voidaan jakaa kolmeen luokkaan. Ensimmäisenä voidaan pohtia sitä, miksi juuri kyseisen ilmiön tutkiminen on perusteltua eli tutkimusaiheen eettinen oikeus. Vanhempien ja työntekijöiden välinen yhteistyö on muuttunut Maarit Alasuutarin (2006, 84) mukaan. 1970- ja 1980-luvuilla vanhempien ja ammattikasvattajien yhteistyössä korostettiin työntekijöiden

ammattillisuutta ja asiantuntijuutta, 1990-luvulla yhteistyölle tyypillistä oli asiakaskeisyys ja asiakkaan oma asiantuntemus. Tällä hetkellä yhteistyössä korostetaan molempien osapuolten tasavertaista suhdetta eli kotikasvatuksen tukemisen sijasta on alettu puhua kasvatuskumppanuudesta. Kasvatuskumppanuus on siis pikku hiljaa varhaiskasvatukseen noussut ilmiö, joten sen uutuusarvo oli hyvä perustelu tutkimukselle. Lisäksi aihe oli opinnäytetyöhön saadun työelämäkumppanin toive, eli Suursuon päiväkodissa koettiin, että kasvatuskumppanuuden toteutumista on syytä tutkia.

Seuraavaksi eettisessä näkökulmassa voidaan pohtia tutkimusmenetelmien käyttöä, eli sitä, saadaanko valittuja tutkimusmenetelmiä käyttäen tavoiteltu tieto (Kauppinen & Puusniekka 2006). Yhden päiväkodin ollessa tutkimuksen kohteena, voidaan tutkimuksen teoriaosuuteen pohjaten pitää selvänä, että tutkimus toteutetaan laadullisena tutkimuksena. Sen sijaan aineiston hankintaa tuli miettiä. Vaihtoehtoina oli tässä työssä käytetyön kyselylomakkeen lisäksi aineiston hankinta haastattelemalla. Opintojeni aikana olen kuitenkin saanut kuvan sekä työntekijöiden, että vanhempien kiireellisestä aikataulusta, joten tässä tutkimuksessa halusin käyttää vastaajalle mahdollisimman vähän aikaa vievää menetelmää. Kyselylomakkeiden vastausprosentin (vanhemmilla 60 % ja työntekijöillä 100 %) mukaan menetelmän käyttö onnistui. Lisäksi sisällöltään palautetut kyselylomakkeet olivat hyvin kattavia ja vastaukset olivat laajoja. Lisäksi kysymysten asettelussa oli onnistuttu niin, että yhdenkään vastauksen kohdalla ei tullut tunnetta, että vastaaja ei ole ymmärtänyt mitä kysymyksellä on haettu.

Tutkimusaineiston analysointi ja esittely ovat kolmas eettinen näkökulma. Esimerkiksi tutkijan on analysointi vaiheessa toimittava niin, ettei vastaajan henkilöllisyys paljastu, jos tutkimusaineisto on kerätty nimettömästi. Lisäksi tutkijan on analysoitava tutkimustulokset mahdollisimman rehellisesti ja tarkasti, kuitenkin suojellen tutkittavia. (Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tutkimuksen tekeminen oli minulle uusi projekti ja näin ollen tutkimuksen edetessä kohtasin monia uusia asioita, joita minun tuli selvittää. Tutkimusaineisto pyrittiin analysoimaan mahdollisimman rehellisesti ja tarkasti. Tämä toimintatapa auttoi kyselylomakkeiden läpikäymisen useasti monella eri tavalla. Aluksi tutkimusaineistoon lähdettiin tutustumaan lukemalla kyselylomakkeita läpi. Pikku hiljaa vastaukset alkoivat tuntumaan tutummilta ja tutummilta, minkä jälkeen jokaisen vastaajan vastaukset eroteltiin erillisille paperille kysymys kysymykseltä, vanhempien vastaukset allekkain ja työntekijöiden vastaukset allekkain. Tämä vaihe pyrittiin tarkistamaan useasti, jotta varmasti jokainen kyselylomakkeessa esiintynyt

mielipide oli kirjattu ylös erilliselle paperille. Tämän jälkeen yhteenvedot tyypiteltiin ja raportoitiin niin, että jokainen kyselylomakkeissa esiin tuotu näkemys huomioitiin. Vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä verrattiin sen jälkeen keskenään.

Tutkimusaineiston analysointi ja raportointi oli tehty parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntäen opinnoista ja lähteistä saatua tietoa. Esimerkiksi analysointimenetelmiin minun tuli tutustua lähes itsenäisesti tutkien aikaisempia tutkimuksia ja lähdekirjallisuutta, jotta löydän parhaan menetelmän tähän työhön. Onnistuin kuvaamaan tutkimusaineiston rehellisesti ja kaikki näkemykset huomioon ottaen. Teemoittelun avulla pystyin jakamaan aineiston ensin erillisiksi kokonaisuuksiksi ja tyypittelyn avulla tarkentamaan näitä kokonaisuuksia. Menetelmät auttoivat minua tutkijana hahmottamaan aineistoa sekä raportoimaan sen mahdollisimman selkeästi.

Lisäksi pohdin työni eettisyyden kannalta seuraavia asioita:

Halusin tutkimuksessani ottaa huomioon myös perheet, joissa vanhemmat ovat eronneet, toimittaen heille kaksi kyselyä, molempiin talouksiin. Toisin kuin muissa perheissä, joissa vanhemmat asuvat samassa taloudessa ja voivat yhdessä täyttää kyselyn, eroperheisiin halusin antaa omat kyselyt, jotta molemmat vanhemmat pääsevät vastaamaan ja vaikuttamaan. Tämä kuvastaa mielestäni hyvin tutkimuksen eettisyyden huomioonottamista.

Mietin opinnäytetyön toteutuksen kannalta rajauksen eettisyyttä, koska kielimuurista johtuen kaksi perhettä rajattiin tutkimuksesta pois. Näiden perheiden kanssa käytetään tulkkia mm. varhaiskasvatuskeskusteluissa ja näin ollen myös kyselyn täyttäminen olisi vaatinut tulkin käyttöä. Tulimme Suursuon päiväkodin yhteyshenkilön kanssa yhdessä siihen tulokseen, että heidät rajataan kyselystä pois, koska tulkin käyttö ei ole mahdollista rahoituksen takia.

9.2 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden tarkastelu koskee koko tutkimusprosessia ja luotettavuuden kriteeri on tutkija itse (Eskola & Suoranta 2008, 210). Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä yleistämään tutkimustuloksia jokaisen tutkimus ollessa ainutlaatuinen, joten sen luotettavuuden arvioiminen voi olla hankalaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 217).

Tutkimustulosten luotettavuuden arviointiin vaikuttaa se, kuinka tarkasti tutkimustulokset on raportoitu. Ne tulevat selkeiksi ja ymmärrettäviksi, kun tutkimustulokset ja -prosessi on kerrottu yksityiskohtaisen tarkkaan. Tutkijan tulee siis antaa lukijalle riittävästi mahdollisimman tarkkaa tietoa tutkimuksen toteutuksesta, jotta he voivat arvioida tuloksia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 141; Hirsjärvi ym. 2009, 232.) Tämä tutkimus on tehty, jotta työelämäkumppanina toimiva Suursuon päiväkotisi saisi tietoa siitä, miten kasvatuskumppanuus toteutuu ja näkyy. On siis ensisijaisen tärkeää, että tutkimusaineisto ja -tulokset on analysoitu niin tarkasti, että työn tilaaja saa riittävästi tietoa. Tätä edesauttaa se, että tutkimusaineisto on analysoitu kyselylomakkeen kysymysten mukaan ja tutkimustuloksia on tarkasteltu sen sijaan tutkimusongelman ja -kysymysten kautta. Tämä antaa siis lukijalle monipuolisen tarkastelun tutkimusaineistoon ja -tuloksiin verraten siihen, että myös analysointi olisi pohjattu tutkimusongelmaan ja -kysymyksiin. Tutkimusaineiston analysointi ja tutkimustulokset on pyritty raportoimaan mahdollisimman tarkkaan. Siksi lähes valmis työ annettiin Suursuon päiväkodin johtajalle sekä yhteyshenkilölle, jotta he voivat arvioida, antaako työ heille riittävästi tietoa. Tutkimusaineisto on analysoitu ja tutkimustulokset on raportoitu työelämäkumppanin mukaan tarpeeksi laajasti eli he kokivat saavansa niistä tarpeeksi tietoa.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteerinä on myös ymmärtämisen problematiikka eli esimerkiksi se, kuinka oikein tutkija on ymmärtänyt tutkimushenkilöitään sekä tulkinnut heidän sanomisiaan (Sarajärvi & Tuomi 2002, 70–71). Ennen tutkimusaineiston hankkimista, aiheen kirjallisuuteen oli perehdytty laajasti. Olin siis perehtynyt aiheeseen lähdekirjallisuuden sekä muiden tutkimusten avulla, joten melko laaja tietämys aiheesta oli syntynyt. Uskon tämän olleen hyödyksi kyselylomakkeiden kysymysten asettelussa, koska tutkimusaineiston analysoinnissa minulle tutkijana ei jäänyt kuvaa, että vastaaja ei ole ymmärtänyt kysymystä niin kuin olin sen tarkoittanut. En siis kokenut haasteelliseksi tulkita vastaajien sanomisia, mutta kokemattomana tutkimuksen tekijänä olen voinut tulkita vastaajaa väärin. Seuraavia tutkimuksia ajatellen olisi hyödyllistä toteuttaa tutkimus toisen ihmisen kanssa tai pyytää vain tutkimusaineiston analysointiin apua toiselta henkilöltä, jotta analysointiin saataisiin kaksi näkökulmaa ja näin ollen tulkintojen luotettavuus paranee.

Tutkimuseettisen neuvottelulautakunnan (2012) mukaan hyvää tieteellistä käytäntöä toteutetaan, kun tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja.

Niitä ovat mm. rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Tässä työssä opinnäytetyöprosessi tuki tutkimuksen rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta, koska prosessi päästiin aloittamaan hyvissä ajoin. Tutkijalla oli siis hyvin aikaa kaikkien prosessin vaiheiden läpi käymiseen, mikä mahdollisti sen, ettei tutkimusta tarvinnut toteuttaa kiireessä, koska silloin tulee helposti huolimattomuusvirheitä.

Tutkijana koin, että aikataulullisesti pystyi tekemään tutkimuksen kanssa niin rehellistä, tarkkaa ja huolellista työtä kuin suinkin mahdollista. Tutkimusaineiston analysoinnissa sekä tutkimustuloksissa asemastani tutkimuksen tekijänä oli hyötyä. Toteutin tutkimuksen Suursuon päiväkodista ulkopuolisena henkilönä eli tutkimustuloksilla ei ollut minulle henkilökohtaista merkitystä. Tämä mielestäni edesauttoi sitä, että analysoin tutkimusaineiston ja raportoin tutkimustulokset rehellisesti ja mahdollisimman laajasti. Luotettavuuden kannalta voidaan pohtia myös sitä, olivatko kaikki vastaajat tasavertaisessa asemassa. Kyselyissä ei kysytty vastaajien taustatietoja, kuten sitä kauan työntekijä on ollut töissä ko. päiväkodissa tai kuinka kauan vastaaja on ollut päiväkodin asiakkaana. Muutamasta vanhemman vastauksesta ilmeni, että hoitosuhde päiväkotiin on vasta alkanut. Näiden kyselyiden vastauksista ilmeni hieman poikkeuksellisia vastauksia kokonaisuuteen verrattuna, joten tutkija tein tulkinnan, että työsuhteen ja asiakassuhteen kestolla voi olla merkitystä tyytyväisyyteen. Luottamuksellista suhdetta ei välttämättä ole ehditty rakentaa, mikä näkyy tyytymättömyytenä kasvatuskumppanuuteen.

10 POHDINTA

Tässä luvussa pohdin tutkimusprosessia sekä sen aikana tekemiäni valintoja sen kannalta mitkä asiat olivat mielestäni onnistuneita ja mitä asioita olisi voitu tehdä toisin. Pohdin asiaa lähinnä siitä näkökulmasta, että mahdollisissa tekemissäni tulevissa tutkimuksissa osaan ottaa nämä asiat huomioon sekä muut tutkijat voivat ottaa nämä asiat huomioon jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Pohdinnassa käsittelem mm. sitä, mihin työ johti, kenelle siitä oli hyötyä, tutkimuksen onnistumista ja mitä pitää huomioida seuraavissa tutkimuksissa. Lisäksi pohdin, miten työn teoreettinen ja empiirinen osuus tukevat toisiaan.

Tämän opinnäytetyön avulla saatiin vastaus siihen, miten kasvatuskumppanuus toteutuu Suursuon päiväkodissa vanhempien ja työntekijöiden näkökulmasta. Työ siis johti tutkimuksen tavoitteiden kannalta oleellisiin asioihin eli saatiin kasvatuskumppanuuden toteutumisesta vastausprosenttien mukaan laajasti näkemyksiä. Tutkimuksen tavoitteena oli myös se, että päiväkodin työntekijät saavat työn pohjalta eväitä kasvatuskumppanuuden mahdollista kehittämistä varten. Kasvatuskumppanuus ei ole itsestään selvyys vaan se vaatii sisäistämistä, menetelmiä sekä halua toteuttaa kasvatuskumppanuutta, joten työntekijät saivat myös näkökulmia hyvin toimiviin asioihin, joiden eteen on tehtävä jatkossakin töitä.

Tutkimuksen tuloksena päiväkotitoimi sai näkyväksi vanhempien ja työntekijöiden ajatuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Voidaan siis sanoa, että tutkimus tuotti päiväkodille tietoa, jota on hankala kerätä muuten, kuin tekemällä tutkimus. Vastauksen perusteella uskon, että nimettömänä täytetyt kyselylomakkeet antoivat päiväkodille sellaista tietoa, jota vastaajilta ei välttämättä saisi kasvokkain.

Tutkimussuunnitelmavaiheessa pohdin omia ennako-olettamuksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja näin jälkeen päin ajateltuna, olettamukseni olivat melko jyrkkiä ja toisaalta ympäripyöreitä. Ennako-olettamukseni olivat, että löydän eriäviä mielipiteitä työntekijöiden ja vanhempien näkemysten välillä ajatellen kasvatuskumppanuutta. Pohja olettamuksilleni nousi harjoitteluni ajalta ko. päiväkodissa syksyllä 2013. Rajasin olettamukset koskemaan kasvatuskumppanuuden tärkeyden kokemista, jossa uskoin olevan eroja työntekijöiden ja vanhempien välillä. Kaikki vastaajat kuitenkin pitivät kasvatuskumppanuutta tärkeänä.

Aihevalinnaltaan kasvatuskumppanuus on melko yleinen ja siksi työn avulla oli vaikeaa tuoda uusia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen verrattuna muihin aiheista tehtyihin tutkimuksiin. Tämän tutkimuksen tulokset verrattuna muihin tutkimuksiin ovat melko samankaltaisia ja sen puolesta juurikaan uutta ei pystytty tuomaan aiheesta kiinnostuneille. Lähtökohdiltaan se ei kuitenkaan ollut tavoite, vaan tavoite oli tuoda tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta työelämäkumppanilla Suursuon päiväkodille. Aluksi asettamani tavoitteet tämän työn tarkoituksesta toteutuivat kuitenkin mielestäni hyvin ajatellen työelämäkumppanuuksia, sen asiakkaita sekä omaa ammatillista kasvua. Aihe oli siinä mielessä yksilöllinen, että vastaavaa ei ole Suursuon päiväkodissa aiemmin tehty.

Työelämäkumppanilta Suursuon päiväkodin johtajalta ja yhteyshenkilöltä saamani palautteen mukaan tutkimus antoi kehittämisideoita päiväkodille. Päiväkoti sai työni avulla kuvan siitä, miten työntekijät ja vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden toteutumisen, kohtaavatko heidän näkemyksensä sekä löytyykö jotakin kehitettävää. Tutkimuksen avulla päiväkoti sai näkemyksiä, joita kasvatuskumppanuudessa tulee ottaa huomioon, jotta ei mennä vain totutun kaavan mukaan. On siis osattava muuttaa omia toimintatapoja ja mennä niin sanotusti ajan hermoilla, jotta kasvatuskumppanuus toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla. Tähän vaikuttaa myös vanhempien yksilöllinen huomioiminen sekä osallisuus. Niin kuin teoriaosuudessa on kerrottu, varhaiskasvatuksessa vanhemmat saavat vaikuttaa sen toteutumiseen. Siksi on löydettävä keinoja, joilla vanhemmat ymmärtävät voivansa olla osallisina varhaiskasvatuksessa ja voivat kertoa avoimesti omia ajatuksiaan ja toiveitaan. Lisäksi päiväkodin palautteen mukaan päiväkodin henkilökunta sai työn avulla näkemyksiä yhteisen linjan luomiseen. Eli asioihin, joihin ollaan tyytyväisiä ja mitä pitäisi yhteisesti kehittää.

Uskon myös vanhempien saavan tietoa tutkimukseni avulla. Vanhemmille koottiin tutkimustuloksista yhteenveto (liite 8) jaettavaksi jokaisen lapsen mukana kotiin. Yhteenvetoon kerättiin keskeisimpiä tutkimustuloksia, vertailua työntekijöiden ja vanhempien näkemyksistä sekä kehittämisajatuksia, joita tutkimuksen aikana nousi. Eri-tyisesti kehittämiskohdat ja –ajatuksot haluttiin tuoda myös vanhempien tietoon, jotta hekin tietävät millaisia asioita kasvatuskumppanuudessa tulisi kehittää ja osaavat myös vaatia niitä asioita työntekijöiltä, muistaen tietenkin oman vastuunsa kasvatuskumppanuussuhteessa. Lisäksi yhteenvedossa kerrottiin mahdollisuudesta lainata valmis opinnäytetyö päiväkodilta tai lukea se internetistä.

Opinnäytetyöprosessista oli hyötyä myös minulle itselleni. Koen kasvatuskumppanuuden yhtenä tärkeimmistä työvälineistä lastentarhanopettajan työssä. Tutustumalla aiheeseen sain kirjallisuudesta laajan tiedon kasvatuskumppanuuden merkityksestä sekä tavoista, joilla sitä voidaan rakentaa ja edistää. Voidaan sanoa, että koko perhe on päivähoidon asiakas ja siksi on tärkeää luoda luottamuksellinen vuorovaikutussuhde koko perheeseen, jotta vanhempien toiveet ja kasvatustavoitteet osataan ottaa huomioon. Lisäksi minulla on vasta vähän työkokemusta lastentarhanopettajana toimimisesta, joten luomalla luottamuksellisen suhteen perheiden kanssa, saan vankan pohjan työhön. Tutkimuksen avulla sain myös vastaajilta monenlaisia erilaisia näkemyksiä

kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Kokonaisuudessaan työ sai minut ymmärtämään vielä vahvemmin, että jokainen perhe on kohdattava yksilöllisesti heidän omat tarpeensa huomioiden.

Prosessin aikana myös tutkijana toimiminen tuli minulle tutuksi. Silmiä avaavaa oli se, miten monia eri asioita tutkijan tulee ottaa huomioon tutkimuksen aikana. Tämän tutkimuksen aikana koin, että minulla on oikeus epäonnistua ja pohtia miten joitakin asioita olisi voitu tehdä toisin, jotta osaan ottaa asian huomioon mahdollisessa seuraavassa tutkimuksessa.

Teoreettisen viitekehyksen pyrin luomaan mahdollisimman oleellisista käsitteistä aiheen ja työelämäkumppanin kannalta. Teoreettinen viitekehys luo lukijalle pohjan siitä, mitä tutkimus pitää sisällään ja lukija ymmärtää mitä tutkimuksessa käytetyt käsitteet tarkoittavat. Teoreettisessa viitekehyksessä minulle oli selvää, että yksi keskeisimmistä käsitteistä on kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuus on moninainen käsite ja siksi halusin tarkastella sitä mahdollisimman monesta näkökulmasta. Työn kokonaisuuden kannalta minun tuli pohtia, mitkä muut käsitteet ovat olennaisia työssäni aiheen ja työelämäkumppanin kannalta. Teoreettisessa viitekehyksessä ennen kasvatuskumppanuutta kuvasin yleisesti varhaiskasvatusta Suomesta. Pyrin tuomaan tiiviin paketin varhaiskasvatuksesta, jotta esim. lukijalla, jolla ei ole omakohtaista kokemusta varhaiskasvatuksesta, ymmärtäisi mitä varhaiskasvatus on. Pyrin tuomaan esille mm. varhaiskasvatuksen tavoitteita, toimintamalleja sekä varhaiskasvatusta ohjaavia asiakirjoja. Varhaiskasvatus on laaja käsite ja siksi aiheen rajaaminen olennaisimpiin asioihin tuntui hankalalta.

Työelämäyhteistyön eli Suursuon päiväkodin varhaiskasvatusta ohjaa valtakunnallinen, kunnallinen ja päiväkodin oma varhaiskasvatussuunnitelma. Näin ollen työn kokonaisuuden kannalta oli erittäin tärkeää avata erilaisia varhaiskasvatussuunnitelmia lukijalle. Valitettavasti työni toteutuksen aikaan Kouvolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa uudistettiin ja näin ollen en päässyt tutustumaan siihen, eikä vanhaa vasua kaupungilla ole kuntien yhdistymisen takia. Suursuon päiväkodin omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa tarkastelen tutkimuksen tuloksissa ja johtopäätöksissä. Varhaiskasvatussuunnitelmat saivat tärkeän merkityksen työssäni, kun sekä vanhempien, että työntekijöiden vastauksissa ne nousivat vahvasti esille. Niin kuin aiemmin on mainittu, omahoitajuus ei ole varsinaisesti käytössä Suursuon päiväkodissa. Mielessä-

ni oli jo kuitenkin suunnitelma vaiheessa nostaa omahoitajuus keskeisimmiksi käsitteiksi, koska omahoitajuudesta puhutaan Suursuon päiväkodissa sillä merkityksellä, että lapset on jaettu jokaisen työntekijän kesken ja he pitävät huolen ”omien lapsien” vasusta ja vasukeskustelusta. Omahoitajuus nousi myös tutkimuksessa esille vastaajien vastauksista.

Viimeisimmäksi teoreettisen viitekehyksen varhaiskasvatuksen alla olevaksi käsitteeksi nousi puhtaasi vastausten perusteella vuorovaikutus. Esim. kyselyjen vastauksissa vuorovaikutuksen merkitys kasvatuskumppanuuden kannalta sai suuren merkityksen. Olin sivunnut useasti vuorovaikutusta teoriaosuudessa mainitsemalla käsitteen, mutta en ollut avannut käsitettä sen suuremmin. Käsite nousi niin suureen rooliin vastauksissa, joten se ansaitsi tulla avatuksi perusteellisemmin. Tutustuessani vuorovaikutuksen käsitteeseen paremmin, huomasin itekin sen merkityksen olevan suuri kasvatuskumppanuudessa ja jopa ihmettelin, miten en tullut ajatelleeksi sen laajempaa avaamista aiemmin.

Kyselyjen vastauksia voidaan peilata vahvasti teoriaosuuteen, vaikka olettamuksena on, että esimerkiksi vanhemmilla on vain käytännön kokemus kasvatuskumppanuudesta eikä teorialtetta. Kyselylomakkeen (liite 5 ja liite 6) alkuun on avattu kasvatuskumppanuuden määritelmää Suursuon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta, jolloin jokainen vastaaja on saanut saman lyhyen määritelmän kasvatuskumppanuudesta. Vanhempien kohdalla en kuitenkaan usko tulosten perusteella, että tietous kasvatuskumppanuudesta olisi syntynyt vain ko. määritelmän pohjalta sillä kyselyn vastaukset olivat niin monipuolisia, että tietoutta on ollut jo pohjalla ainakin suurimmalla osalla vastaajista. Tietous kasvatuskumppanuudesta on voinut olla vastaajilla hyvin erilaista vastaushetkellä ja vastaajat ovat voineet nähdä kasvatuskumppanuus käsitteen hyvin eritavalla toisiinsa nähden vastaajalle tuodusta määritelmästä huolimatta, siksi se oli myös huomioitava tutkimustulosten tarkastelussa.

Tutkimuksen teoreettinen ja empiirinen osa kohtasivat mielestäni toisensa. Kyselylomakkeen kysymykset olivat koottu teoriaosuudesta saadun tiedon pohjalta sekä tutkimuksen tarkoituksen mukaan. Kyselyjen vastauksista pystyi nostamaan monia asioita, joita myös teoriaosuudessa oli kerrottu. Esimerkiksi keskusteleminen, kuuleminen, vasukeskustelut sekä työntekijän ja vanhemman rooli kasvatuskumppanuudessa näkyi

teoriaosuuden lisäksi tutkimustuloksissa. Kumpikaan osuus ei siis jäänyt irralliseksi vaan ne tukevat ja täydentävät toisiaan.

Tutkimustulokset oli pyritty analysoimaan ja esittämään mahdollisimman tarkasti, jotta päiväkodin työntekijät voivat poimia sellaista tietoa, jota minä en ole tutkijana osannut tuoda esille tai en ole ymmärtänyt sen olevan merkityksellistä. Tutkimus ei tällöin ole siis vain omien tulkintojeni varassa vaan tarkalla tutkimusaineiston kuvaamisella lukija voi tehdä omia tulkintoja. Tämä tuo monipuolisuutta tulosten tarkasteluun.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessini oli onnistunut. Aiheen valinta osoittautui todella kiinnostavaksi eikä mielessäni käynyt kertaakaan aiheen vaihtaminen. Prosessi oli myös aikataulultaan onnistunut, koska pääsin perehtymään kirjallisuuteen ensimmäisen kerran vuoden ennen opinnäytetyön suunniteltua palautusaikaa, joten pystyin perehtymään aiheeseen pikku hiljaa ja lopulta todella syvällisesti. Alun perin tarkoitukseni oli toteuttaa kyselyt mahdollisimman varhain syksyllä, mutta tutkimussuunnitelman valmistumisen venyminen vei kyselyjen toteuttamisen vasta helmikuulle 2015. Tämä ei kuitenkaan koitunut työssäni ongelmalliseksi vaan olin ennättänyt pohjustaa teoriaosaa hyvin kattavasti ennen kyselylomakkeiden kysymysten valitsemista ja toteuttamista. Tämä auttoi löytämään tutkimuksen kannalta parhaat mahdolliset kysymykset kyselyihin. Kevät 2015 oli prosessin kannalta tehokkainta työskentelyä. Työskentelen parhaiten pienen paineen alla ja edessä häämöttävä palautuspäivä toi lopullisen motivaation työn valmiiksi saamiseen. Työn tekeminen ei kuitenkaan aiheuttanut minussa juurikaan stressiä vaan koin aikataulun mahdollistaneen minulle hienon oppimisprosessin.

Pyrin tekemään paljon töitä sen eteen, että mahdollisimman moni vastaa kyselyyn. Lähtöolettamukseni oli, että kaikki työntekijät vastaavat kyselyyn, mutta vanhempia minun täytyy saada motivoitua vastaamaan. Vastausajan umpeuduttua olin kuitenkin saanut vasta kaksi työntekijöiden vastausta jaetusta neljästä. Vastausajan pidentäminen ei motivoinut viimeisiä työntekijöitä vastaamaan ja edelleen vain kaksi työntekijää oli vastauksen palauttanut. Vanhemmista 13/20 oli palauttanut kyselyn takaisin ja koin, että vanhempien panostusta kohtaan on väärin, etteivät kaikki työntekijät ole palauttaneet kyselyä, jolloin tutkimukseni tulokset olivat olleet vajanaiset.

Vanhempien kohdalla pystyin tekemään kaiken mahdollisen, minkä koin motivoivan vastaamiseen. Tiedotteet (liite 2 ja liite 7) olivat suunnattu vanhemmille päiväkodin seinälle, mutta samalla tavalla olivat myös työntekijöiden luettavissa. Olisin kuitenkin voinut tuoda paremmin työntekijöiden tietoisuuteen esimerkiksi lisäajan kyselyyn vastaamiseen. Loppuen lopuksi olen kuitenkin sitä mieltä, että onnistuin motivoimaan vanhemmat vastaamaan suunnitelmien mukaan ja työntekijöiden motivointi minun tuli tehdä päiväkodin johtajan kautta. Olisin voinut myös ”tyytyä” vastausajan umpeuduttua yhteentoista vanhemman vastaukseen ja kahteen työntekijän vastaukseen. Koin kuitenkin, että kasvatuskumppanuuden tutkiminen Suursuon päiväkodissa voi olla harvinaista ja näin ollen halusin tehdä tutkimuksen huolella saaden mahdollisimman paljon vastauksia.

Tutkimuksen toteutuksen tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon vastauksia, koska koin sen tuovan myös kattavan tutkimuksen. Niin kuin aiemmin olen jo pohtinut, vanhempien vastaamisen motivoinnin lisäksi minun olisi pitänyt motivoida myös työntekijöitä paremmin kyselyihin vastaamiseen. Tein paljon yhteistyötä yhden päiväkodin työntekijän kanssa, mutta prosessin eri vaiheissa olisin voinut kuulla enemmän myös muita työntekijöitä, jotta hekin pääsevät paremmin sisälle tutkimuksen toteutukseen ja tavoitteisiin. Prosessin jälkeen minua on alkanut mietityttämään se, aiheutinko painostusta erityisesti työntekijöille vastaamaan. Minulle opinnäytetyön tekijänä oli tärkeää, sekä myös olettamukseni oli, että kaikki työntekijät vastaavat kyselyyn. Ensimmäisen, eikä vielä toisenkaan, vastausajan umpeuduttua en saanut kaikkia työntekijöiden vastauksia, joten otin yhteyttä päiväkodin johtajaan ja pyysin häntä avuksi, jotta saisin kaikki työntekijöiden vastaukset. Eli toisin sanoen pyysin päiväkodin johtajaa olemaan yhteydessä työntekijöihin, jotta kaikki vastaisivat. Vastaajalla on kuitenkin vapaus olla vastaamatta kyselyyn ja nyt pohdinkin, aiheutinko toiminnallani paineen vastaajalle, että hänen oli pakko vastata. Mahdollisia tulevia tutkimuksia tehdessäni, minun täytyy tätä asiaa miettiä, jotta vastaajalla säilyy vapaus olla myös vastaamatta ja tutkijana voin tehdä tästä asiasta omat johtopäätökset.

Tutkimusprosessin aikana pohdin omaa rooliani tutkijana tässä tutkimuksessa. Minulla ei ole juurikaan kokemusta päiväkodissa työskentelystä, paitsi harjoittelun tuoma kokemus, joten pohdin miten se vaikuttaa tutkimuksen toteutukseen. Aiheen valinnassa lähtöolettamukseni olivat nousseet aiemmasta harjoittelusta Suursuon päiväkodissa ja oletin, että tutkimustuloksissa ilmenee, että vanhempien ja työntekijöiden ajatukset

kasvatuskumppanuuden toteutumisesta eroavat toisistaan. Tämä lähtöolettaamus oli tehty kuuden viikon harjoittelun aikana, enkä voi sanoa sen perustavan mihinkään konkreettisiin tilanteisiin. Tutkimuksen toteutuksen vaiheessa harjoittelusta oli kulu-
nut yli vuosi ja osa päiväkodin vanhemmista ja työntekijöistä oli sen aikana vaihtunut. Tutkimustuloksissa ei noussut juurikaan eriäviä näkemyksiä, joten lähtöolettamukseni osoittautuivat vääräksi.

Tutkimusprosessista pohdin, olisiko tutkimuksen toteutuksessa ollut eroa, jos minulla tutkija olisi ollut enemmän käytännön kokemusta kasvatuskumppanuudesta. Tätä asiaa pohdin esimerkiksi tulosten analysoinnissa sekä tutkimustuloksissa ja johtopäätök-
sissä. Pohdin ennen kaikkea sitä, olisinko tutkijana pystynyt löytämään erilaisia mer-
kityksiä kyselylomakkeiden vastauksista vai osasinko tehdä sen tällä tiedolla ja taidol-
la niin kattavasti kuin se oli mahdollista. Tähän en varsinaisesti saa vastausta tämän
tutkimuksen aikana, koska olen ainoa henkilö, joka kyselylomakkeet on analysoinut,
mutta edelleen mahdollisissa seuraavissa tutkimuksissa voin pohtia omaa rooliani ja
kokemustani tutkijana, jotta tutkimustulokset saadaan tuotua mahdollisimman laajasti.

Kyselylomakkeen ensimmäisen kysymyksen avulla haluttiin saada tietää, pitääkö vas-
taaja kasvatuskumppanuutta tärkeänä. Jos vastaaja olisi vastannut, ettei pidä kasvatus-
kumppanuutta tärkeänä, hänelle olisi jäänyt vaihtoehto olla vastaamatta seuraaviin
kysymyksiin, joissa pohjana on se, että vastaaja pitää kasvatuskumppanuutta tärkeänä.
Kukaan vastaajista ei kuitenkaan ollut sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus ei ole
tärkeää ja vastasivat myös muihin kysymyksiin. Kysymykseen olisi voitu eritellä
mahdollisuus olla vastaamatta muihin kysymyksiin, jos kasvatuskumppanuutta ei pi-
detä tärkeänä. Joku vastaamatta jättänyt on voinut vastata ensimmäiseen kysymyk-
seen, ettei pidä kasvatuskumppanuutta tärkeänä, sen jälkeen lukenut muut kysymykset
ja jättänyt vastaamatta, koska on voinut ajatella, ettei kyselyä kannata palauttaa vas-
taamalla vain yhteen kysymykseen. Tutkimuksen kannalta olisi kuitenkin ollut tärkeää
tietää, jos joku vanhemmista ei pidä kasvatuskumppanuutta tärkeänä.

Tarkastellessani aiempia tutkimuksia kasvatuskumppanuudesta, tein huomion, että
usein maahanmuuttajaperheet rajataan tutkimuksista pois. Maahanmuuttaja perheen
kanssa yhteistyön tekeminen voi olla haastavaa esim. yhteisen kielen puuttuessa. Siksi
olisikin hyödyllistä tehdä tutkimus myös maahanmuuttajia kuunnellen, jotta saadaan
heidän näkemyksiään julki. Teoriaosuudessa on kerrottu kasvatuskumppanuutta han-

kaloittavista tekijöistä, joita varmasti maahanmuuttajaperheen kanssa työskennellessä ilmenee. Esimerkiksi kulttuurillisia eroja voitaisiin tämänkaltaisen tutkimuksen avulla tuoda näkeviksi.

Tärkein ajatus, joka minulle tämän opinnäytetyön tekemisen aikana nousi, on ihmisen yksilöllinen kohtaaminen. Niin kuin aiemmin olen tässä luvussa maininnut, kasvatuskumppanuus on moninainen käsite. Sen toteuttamiseen ei ole yhtä ainoaa tapaa tai yhtä ainoaa mielipidettä siitä, mitä on hyvä kasvatuskumppanuus. Tutkimustuloksista tätä asiaa ei pysty suoraan löytämään, mutta olettamukseni on, että esimerkiksi kysyttäessä kasvatuskumppanuuden tärkeyttä, vastaajilla on ollut hyvin erilaisia lähtökohtia siihen, miksi he pitävät kasvatuskumppanuutta tärkeänä ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Työssä lastentarhanopettajana, meidän on siis osattava kohdata vanhemmat (sekä lapset) yksilöllisesti sekä kunnioittaen jokaisen omaa mielipidettä, muistaen kuitenkin oma ammatillisuus sekä ammattietiikka.

Mielestäni tämä opinnäytetyö osoittaa kasvatuskumppanuuden tärkeyden koko yhteiskunnassa. Kasvatuskumppanuuden avulla pyritään toimivaan yhteistyöhön perheiden kanssa, jotta molempien osapuolien näkemykset osataan ottaa huomioon ja toteutetaan yhdessä lapsen etua. Kasvatuskumppanuus ei siis ole vain ”suoritettava tehtävä” vaan siihen panostamalla lapsen kasvatuksesta tulee kokonaisvaltaista sekä tasapainoista päivähoiton ja kodin välillä. Lisäksi kasvatuskumppanuuden avulla vanhempien ja lapsen osallisuus kasvaa, kun kaikkien osapuolten näkemykset otetaan huomioon.

LÄHTEET

Alasuutari, Maarit 2003. Kuka lasta kasvattaa? Tampere: Tammer-paino.

Alasuutari, Maarit 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Alasuutari, Maarit, Hännikäinen, Maritta, Karila, Kirsti, Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 70–90.

Alasuutari, Maarit 2010. Suunniteltu lapsuus – Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Heikkilä, Matti Välimäki, Anna-Leena & Ihalainen, Sirkka-Liisa 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Helsinki: Stakes.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Järvinen, Mervi, Laine, Anne & Hellman-Suominen, Kirsi 2011. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.

Kanninen, Katri & Sigfrids, Arja 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Karila, Kirsti 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Alasuutari, Maarit, Hännikäinen, Maritta, Karila, Kirsti, Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 91–108.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2011. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Kaskela, Marja & Kronqvist, Eeva-Liisa 2007. Niin ainutlaatuinen – näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Helsinki: Stakes.

Kaskela, Marja & Välimäki, Anna-Leena 2006. Varhaiskasvatus – Tietoa pienten lasten vanhemmille. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. WWW-dokumentti.
http://www.thl.fi/documents/732587/741077/vasu_vanhemmille_esite.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu: 15.10.2014

Kasvatuskumppanuus – menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria. 2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitost. WWW-dokumentti.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppaniffi/tyon/menetelmat/kasvatuskumppanuus. Päivitetty: 30.12.2014. Luettu 14.1.2015.

Kauppila, Reijo 2005. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Kekkonen, Marjatta 2012. Kasvatuskumppanuus puheena – Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Akateeminen väitöskirja. WWW-dokumentti.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66856/978-951-44-8708-8.pdf?sequence=1>. Luettu: 15.1.2015.

Keyes, Carol R. 2002. A way of thinking about parent/teacher partnership for teachers. Teoksessa International Journal of Early Years Education. New York: Routledge, 177-191.

Kiesiläinen, Liisa 2001. Vuotovaikutus ammattina. Teoksessa Helenius, Aili, Karila, Kirsti, Munter, Hilikka, Mäntynen Pirkko & Siren-Tiusanen Helena (toim.) Pienet päivähoitossa – Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WX Bookwell Oy, 254.

Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito – työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Koponen, Virve & Taskila, Sari 2008. ”Lapsen parhaaksi yhteisvoimin” – Kasvatuskumppanuus päiväkotia Aarteessa. Opinnäytetyö. WWW-dokumentti.
<http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/3479/Microsoft+Word+-+Lapsen+parhaaksi+yhteisvoimin.pdf?sequence=1>. Ei päivitystietoja. Luettu: 21.3.2015

Korhonen, Merja 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Alasuutari, Maarit, Hännikäinen, Maritta, Karila, Kirsti, Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 51-69.

Laki lapsen päivähoitosta 19.1.1973/36. Finlex. WWW-dokumentti.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Ei päivitystietoja. Luettu: 16.3.2015.

Lyyra, Virpi 2004. Vuorovaikutus kasvun tukena. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoitossa – perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Tampere: Tammer-paino, 106–123 .

Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Methelp Ky.

Nummenmaa, Anna-Raija & Karila, Kirsti 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro OY.

Poikonen, Pirjo-Liisa & Lehtipää, Riina 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatus-tehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa Rönkä, Anna, Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim.) Perhe-elämän paletti – Vanhempana ja Puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 69–88 .

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. WWW-dokumentti. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>. Ei päivitystietoja. Luettu 20.2.2015.

Salminen, Eija & Tynninen, Kirsi 2011. Omahoitajana päiväkodissa - Omahoitajuus pedagogisena työmenetelmänä. Vantaa: Pedatieto.

Soininvaara, Osmo 2002. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveysministeriö. WWW-dokumentti. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113591/kasvatus.pdf?sequence=1>. Luettu: 22.1.2014.

Stam, Heidi 2012. ”Kyllähän siinä paistaa se välittäminen...” – Kasvatuskumppanuuden toteutuminen kasvattajien ja vanhempien näkökulmasta Anjalan päiväkodissa. Opinnäytetyö. WWW-dokumentti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/50572/Stam_Heidi.pdf?sequence=1. Ei päivitystietoja. Luettu: 21.3.2015.

Suomen vanhempainliitto. Varhaiskasvatus. WWW-dokumentti. http://www.vanhempainliitto.fi/koti_ ja _koulu/varhaiskasvatus. Ei päivitystietoja. Luettu: 23.2.2015.

Suursuon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma. 2007. Kouvolan kaupunki.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatus. 2014. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. WWW-dokumentti. <http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>. Päivitetty: 11.11.2014. Luettu: 14.1.2015.

Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuskoulutus – esite.

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. 2002. Sosiaali- ja terveysministeriö. WWW-dokumentti.
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/113591/kasvatus.pdf?sequence=1>. Ei päivitystietoja. Luettu: 14.1.2015

Vilén, Marika, Leppämäki, Päivi & Ekström, Leena 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: WSOY.

LIITE 1.
Tutkimuslupa

Kouvolan kaupunki Hyvinvointipalvelut Kasvun ja oppimisen sekä lapsiperheiden tukeminen Palvelupäällikkö Helena Kuusisto	Viranhaltijapäätös Yleinen päätös 3.2.2015	1 §
--	---	-----

Tutkimuslupa/ Heikkilä

Selostus asiasta	Mikkelin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija Johanna Heikkilän opintoihin liittyy opinnäytetyön tekeminen. Tutkimuslupaa hän on hakenut 12.1.2015 Tutkimuksen aiheena on kasvatuskumppannus Suursuon päiväkodissa. Tutkimusmenetelmänä on lomakekysely päiväkodin yhden ryhmän yöntekijöille ja ryhmän lasten vanhemmille. Tutkimus toteutetaan helmikuussa 2015. Tutkimusaineisto ei sisällä henkilöjen tunnistetietoja.
Päätös	Myönnän tutkimusluvan Mikkelin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija Johanna Heikkilälle
Päätöksen perustelu	Varhaiskasvatus saa käyttöönsä tutkimuksen tulokset. Palvelupäällikkö Helena Kuusisto

**Tiedote vanhemmille
päiväkodin seinälle**

Hei Pollejen vanhemmat!

Kävin viime syksynä vanhempainillassa kertomassa teille opinnäyte-työstäni ja vihdoin on käytännöntoteutuksen aika! Työni aiheena on kasvatuskumppanuus eli työntekijöiden ja vanhempien välinen yhteistyö Suursuon päiväkodissa Pollejen ryhmässä. Teen kyselylomakkeiden avulla kyselyt teille vanhemmille sekä työntekijöille. Työn tarkoituksena on saada näkemyksiänne kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Suursuon päiväkodissa.

Tulen jakamaan kyselyt teille vanhemmille henkilökohtaisesti keskiviikkona 4.2. ja torstaina 5.2. Jos lapsellanne ei ole hoitopäivää näinä päivinä, saatte kyselyn työntekijöiltä. Kyselyihin vastataan nimettömästi. Aikaa kyselyihin vastaamiseen on viikko eli palautuspäivä on keskiviikkona 11.2.

Teidän jokaisen vastaukset tulevat olemaan arvokkaita tutkimukseni onnistumisen kannalta. 😊

Ystävällisin terveisin

Sosionomiopiskelija (AMK)

Johanna Heikkilä

Saatekirje vanhemmille

Hei vanhemmat!

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Mikkelin ammattikorkeakoulusta ja toteutan opinnäytetyötäni yhdessä Suursuon päiväkodin kanssa. Päiväkoti ja osa teistä vanhemmista olette tulleet minulle tutuiksi harjoitteluni aikana syksyllä 2013, joten on ilo päästä toteuttamaan myös opinnäytetyötä juuri Suursuon päiväkodin kanssa.

Tutkimukseni aiheena on kasvatuskumppanuus eli työntekijöiden ja vanhempien välinen yhteistyö ja se kohdistuu 3-5-vuotiaiden Pollejen ryhmään. Tutkimustani varten teen kyselylomakkeiden avulla kyselyt sekä vanhemmille että työntekijöille. Kysymykset ovat avoimia, jotta pääsette kertomaan omakohtaisia kokemuksianne kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. Kyselyihin vastataan nimettömästi. Tutkimukseni onnistumiseksi ja kasvatuskumppanuuden mahdolliseksi kehittämiseksi vastauksenne ovat hyvin arvokkaita.

Teen vastauksistanne yhteenvedon kevään 2015 aikana. Yhteenvetoon kokoan teidän vanhempien sekä työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Suursuon päiväkodissa.

Vastausaikaa on keskiviikkoon 11.2. asti ja kyselyt voitte palauttaa suljetussa kirjekuorissa päiväkodin henkilökunnalle.

Vastaan mielelläni tutkimustani koskeviin kysymyksiin.

Aurinkoista kevättä!

Ystävällisin terveisin

Johanna Heikkilä

johanna.heikkila@edu.mamk.fi

Saatekirje työntekijöille

Hei!

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Mikkelin ammattikorkeakoulusta ja toteutan opinnäytetyötäni yhdessä päiväkotinne kanssa. Tutkimusluvan olen saanut varhaiskasvatuksen johtajalta Helena Kuusistolta.

Teen tutkimusta kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkodissanne 3-5-vuotiaiden Pollejen ryhmässä. Tutkimustani varten teen kyselylomakkeiden avulla kyselyn teille työntekijöille sekä vanhemmille. Kyselyihin vastataan nimettömästi. Tutkimukseni onnistumiseksi ja kasvatuskumppanuuden mahdolliseksi kehittämiseksi vastauksenne ovat hyvin arvokkaita.

Teen vastauksistanne yhteenvedon kevään 2015 aikana. Yhteenvedoon kokoon teidän työntekijöiden sekä vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Suursuon päiväkodissa.

Vastausaikaa on keskiviikkoon 11.2. asti ja tulen noutamaan suljetuissa kirjekuorissa olevat kyselylomakkeet päiväkodistanne.

Vastaan mielelläni tutkimustani koskeviin kysymyksiin.

Aurinkoista kevättä!

Ystävällisin terveisin

Johanna Heikkilä

johanna.heikkila@edu.mamk.fi

Kysely kasvatuskumppanuudesta Pollejen vanhemmille

"Kasvatuskumppanuus on avointa vuorovaikutusta perheen ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä lapsen hyväksi. Päävastuu lapsen kasvatuksesta on vanhemmilla. Henkilökunta toimii myötäkulkijana ja kasvatuksellisenä keskustelukumppanina perheen kanssa. Toimiva kasvatuskumppanuus antaa lapselle mallin hyvästä aikuisten välisestä yhteistyöstä. Kasvatuskumppanuuden pohjatyön tekeminen on tärkeää, jos ajatellaan tulevia yhteisiä kasvatusvuosia. Kun tunnemme toisemme ja voimme keskustella kaikenlaisista asioista, on helpompi puhua myös silloin, kun ilmenee ongelmia."

- Suursuon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2007 (päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään parhaillaan)

1. Pidätkö kasvatuskumppanuutta tärkeänä lapsesi päivähoidon kannalta? Miksi?

2. Miten kasvatuskumppanuus näkyy mielestäsi Suursuon päiväkodin arjessa?

3. Millä konkreettisilla tavoilla pyrit itse edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista?

Kysely vanhemmille

4. Millä konkreettisilla tavoilla mielestäsi henkilöstö pyrkii edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista?

5. Koetko voivasi puhua henkilöstölle vaikeista asioista? Jos et, miksi?

6. Onko sinulla kehittämistoiveita Suursuon päiväkotiin kasvatuskumppanuutta ajatellen?

Suuri kiitos vastauksistanne!

Kysely kasvatuskumppanuudesta Pollejen työntekijöille

"Kasvatuskumppanuus on avointa vuorovaikutusta perheen ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä lapsen hyväksi. Päävastuu lapsen kasvatuksesta on vanhemmilla. Henkilökunta toimii myötäkulkijana ja kasvatuksellisena keskustelukumppanina perheen kanssa. Toimiva kasvatuskumppanuus antaa lapselle mallin hyvästä aikuisten välisestä yhteistyöstä. Kasvatuskumppanuuden pohjatyön tekeminen on tärkeää, jos ajatellaan tulevia yhteisiä kasvatusvuosia. Kun tunnemme toisemme ja voimme keskustella kaikenlaisista asioista, on helpompi puhua myös silloin, kun ilmenee ongelmia."

- Suursuon päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2007 (päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään parhaillaan)

1. Pidätkö kasvatuskumppanuutta tärkeänä työssäs? Miksi?

2. Miten kasvatuskumppanuus näkyy mielestäsi Suursuon päiväkodin arjessa?

3. Millä konkreettisilla tavoilla pyrit itse edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista?

LIITE 6(2).
Kysely työntekijöille

4. Millä konkreettisilla tavoilla mielestäsi vanhemmat pyrkivät edistämään kasvatuskumppanuuden toteutumista?

5. Koetko olevasi valmis kuuntelemaan vanhempaa (esim. vaikeissa asioissa)? Miten se näkyy konkreettisesti työssäsi?

6. Onko sinulla kehittämistoiveita kasvatuskumppanuutta ajatellen Suursuon päiväkodissa?

Suuri kiitos vastauksistanne!

KASVATUSKUMPPANUUS KYSELYT

Olen sosionomiopiskelija ja kävin viime viikolla jakamassa kasvatuskumppanuus kyselyjä opinnäytetyöni tutkimusta varten. Palautusaika umpeutui ja ilokseni huomasin miten moni teistä vanhemmista on kyselyn täyttänyt ja palauttanut päiväkodille.

Joitakin kyselyjä kuitenkin vielä puuttuu ja tutkimukseni onnistumisen kannalta on erittäin tärkeää, että loputkin teistä vanhemmista antaisitte näkemyksiänne kasvatuskumppanuuden toteutumisesta, jotta henkilökunta saa tiedon mahdollisista kehittämistarpeista.

Kyselyn vastaamiseen on aikaa vielä perjantaihin 20.2. asti. Tarvittaessa kyselyn saatte henkilökunnalta.

Huomioithan, että vastaamalla kyselyyn, pääsette vaikuttamaan lapsesi päivähoidon kannalta merkitykselliseen asiaan!

Suuri kiitos jo vastanneille! 😊

Ystävällisin terveisin

Johanna Heikkilä

Kasvatuskumppanuuskyselyn yhteenvetoa

Tutkimus kasvatuskumppanuuden toteutumisesta Suursuon päiväkodin Pollejen ryhmässä on nyt saatu päätökseen. Suuri kiitos tutkimukseen osallistuneille! Vastauksia saatiin vanhemmilta takaisin 13kpl (jaettu 20kpl) ja työntekijöiltä 4kpl (jaettu 4kpl). Oli mahtavaa huomata miten vastauksista huokui paneutuminen aiheeseen ja vastaukset olivat hyvin kattavia. Onkin siis ilo päästä jakamaan yhteenvetoa tutkimuksen tuomista tuloksista.

Tutkimuksen avulla haluttiin selvittää kasvatuskumppanuuden toteutumista vanhempien ja työntekijöiden näkökulmista. Vastaajien mukaan kasvatuskumppanuutta toteutuu Suursuon päiväkodissa ja siihen ollaan pääosin tyytyväisiä. Suurempia risiiriitoja ei myöskään löytynyt vertaillessa vanhempien ja työntekijöiden vastauksia. Vastaajien mukaan kasvatuskumppanuus näkyy selkeimmin päivittäisissä kohtaamisissa lapsen tuonti- ja hakutilanteissa sekä vasukeskusteluissa. Pääosin yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä koetaan avoimeksi vuorovaikutukseksi.

Hieman kehitettävääkin vastausten perusteella löytyi. Esimerkiksi vanhempien näkökulmasta toivetta tuli vanhempien yksilöllisemmästä huomioimisesta. Työntekijöiden näkökulmasta toivottiin hieman avoimempaa keskustelua sekä tiedon jakamista lasta koskevissa asioissa. Pääosin tulokset kuitenkin kertovat tyytyväisyydestä kasvatuskumppanuuteen.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyö on lainattavissa Suursuon päiväkodilta sekä luettavissa internetissä osoitteessa www.theseus.fi (Tekijä: Johanna Heikkilä, Nimi: Kasvatuskumppanuus Suursuon päiväkodissa – Vanhempien ja työntekijöiden näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta). Lisäksi tulen Suursuon kevätjuhlaan 7.5., jolloin minulle saa tulla esittämään tutkimuksesta nousseita kysymyksiä sekä antamaan palautetta.

Suuri kiitos vielä tutkimuksen onnistumisen mahdollistamisesta ja aurinkoista kevättä! 😊

Ystävällisin terveisin

Johanna Heikkilä

